

Line Pedersen

Reparasjoner som samarbeidsstrategi

En empirisk studie av tegnspråklig teamtolking i en digital akademisk kontekst

Masteroppgave i Språk og kommunikasjon i profesjoner
Veileder: Gøril Thomassen Hammerstad

Mai 2021

Line Pedersen

Reparasjoner som samarbeidsstrategi

En empirisk studie av tegnspråklig teamtolking i en digital akademisk kontekst

18 204 ord

Masteroppgave i Språk og kommunikasjon i profesjoner
Veileder: Gøril Thomassen Hammerstad
Mai 2021

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Det humanistiske fakultet
Institutt for språk og litteratur

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Abstract

Sign language interpreting is one of the youngest professions we have, and the interpreting education in Norway has since the 1970s undergone a developed from being a module-based education over five weeks, to becoming a three-year bachelor education. In 2021, sign language interpreters are affected by limitations when it comes to conveying a three-dimensional visual/gestural language through two-dimensional digital medium, because of national restrictions due to the corona pandemic. The digitization of several of the tasks interpreters perform includes aspects that can be considered challenging. The purpose of this study is to gain insight into how collaborative processes proceed, to shed light on the complexity that interpreters face when interpreting in a digital multilingual context in academia. This is done by answering the research question: *How do interpreters and co-interpreters coordinate their collaboration through the use of repair sequences in a digital context?*

This project is a qualitative study based on audio and video recordings of an interpreter-mediated digital workshop organized by a Norwegian higher educational institution. The selection of informants consists of 21 participants, which includes hearing and deaf employees in a Norwegian higher educational institution, and two interpreters. The data material consists of recordings of plenary sessions where the active interpreter and co-interpreter are both seen in the picture. Conversation analysis and multimodal interaction analysis are applied as analytical approaches to the material. Three different transcription conventions have been modified and implemented in the transcription of English spoken and Norwegian sign language utterances, as well as bodily positionings and movements. The purpose of the analysis is to identify repair sequences between the active interpreter and the co-interpreter.

The study has shown frequent occurrence of self-initiated self-repairs by the active interpreter, and no occurrences of other-initiated repairs. Among self-initiated repairs, only one case was categorized as a specific repair initiative. Both active interpreter as initiator and co-interpreter contributed with repair solutions. A potential follow-up study on a similar situation that includes analysis of primary participants could implement the transcription format used in this study. This could shed light on communicative conditions for collaboration and repair work among the participants in the situation beyond the interpreters' collaboration strategies.

Sammendrag

Tegnspråktolk er en av de yngste profesjonene vi har, og tolkeutdanningen i Norge har siden 1970- tallet utviklet seg fra å være en modulutdanning over fem uker til å bli en treårig bachelorutdanning. I 2021 er tegnspråktolker påvirket av begrensninger ved å skulle formidle et tredimensjonalt visuelt/gestuet språk gjennom todimensjonale digitale medier, som følge av nasjonale restriksjoner i forbindelse med koronapandemien. Digitalisering av flere av tolkenes arbeidsoppgaver medfølger aspekter som kan betraktes som utfordringer. Denne studiens hensikt er å få innsikt i hvordan samarbeidsprosesser forløper for å kaste lys over kompleksiteten som tolkene står overfor når det tolkes i en digital flerspråklig kontekst i akademia. Dette gjøres gjennom å besvare forskningsspørsmålet: *Hvordan koordinerer tolk og medtolk sitt samarbeid gjennom bruk av reparasjonssekvenser i en digital kontekst?*

Dette prosjektet er en kvalitativ studie basert på lyd- og videoopptak av en tolkemediert digital workshop i regi av en norsk utdanningsinstitusjon. Informantutvalget består av 21 deltakere, hvilket inkluderer hørende og døve ansatte i universitets- og høyskolesektoren og to tolker. Datamaterialet består av opptak av plenumsøker der hovedtolk og medtolk er synlige i bildet. Gjennom en multimodal interaksjonsanalytisk og samtaleanalytisk tilnærming til materialet er tre ulike transkripsjonskonvensjoner modifisert og implementert i transkripsjon av engelsk talespråklige og norsk tegnspråklige ytringer, samt kroppslige posisjoneringer og bevegelser.

Formålet med analysen er å identifisere reparasjonssekvenser mellom hovedtolk og medtolk. Studien har vist hyppig forekomst av selv-initierte selvreparasjoner hos hovedtolk, og ingen forekomster av andre-initierte reparasjoner. Blant selvinitierte reparasjoner ble kun ett tilfelle kategorisert som et spesifikt reparasjonsinitiativ. Både hovedtolk som initiator og medtolk bidro med reparasjonsløsninger. En eventuell oppfølgingsstudie av en liknende situasjon som inkluderer analyse av primærdeltakere vil kunne implementere transkripsjonsformatet som er brukt i denne studien. Dette vil kunne kaste lys over kommunikative vilkår for samarbeid og reparasjonsarbeid blant deltakerne i situasjonen utover tolkenes samarbeidsstrategier.

Forord

To år med studier nærmer seg slutten og innlevering av masteroppgaven står for tur. Min interesse for samarbeid i tolketeam som jeg har undersøkt i denne oppgaven er sterkere enn noensinne, og jeg ser fram til å ta med meg kompetansen jeg har tilegnet meg gjennom studietiden inn i min arbeidshverdag. Det at jeg nå sitter igjen med en følelse der jeg betrakter prosessen rundt prosjektet mitt som noe som har gitt meg glede, heller enn noe jeg har holdt ut, er ikke ene og alene min fortjeneste. Derfor dedikerer jeg resten forordet til dere som har gjort de siste to årene til en tid jeg aldri ville vært foruten.

Jeg vil først og fremst rette en stor takk til informantene som villig har stilt opp i studien min. Dette prosjektet hadde ikke eksistert uten dere.

Jeg vil også si tusen takk til min veileder, Gøril Thomassen Hammerstad, for at du har bidratt med din kompetanse, dine støttende ord og dine faglige utfordringer gjennom hele masterprosjektet. Din veiledning har hjulpet meg med å finne skrivegleden i en ellers hektisk hverdag. Videre retter jeg en takk til alle faglærere ved masterprogrammet for Språk og kommunikasjon i profesjoner ved NTNU. Takk for at deres engasjement og ekspertise har bidratt til at dette studiet er noe jeg med glede har kombinert med min fulltidsjobb.

Mine medstudenter på masterstudiet har fungert som gode sparringspartnere gjennom hele studieløpet, og har gjort det til en fryd å være student. Takk til Terese og Tomaris for nyttige diskusjoner. Takk til Inger-Helen for at du har kommet med innspill basert på din tolkefaglige bakgrunn – de gode samtalene med deg har bidratt til å forme prosjektet mitt fra start til slutt.

Jeg vil takke Mari Bakken Wiig for at du også har valgt å studere ditt masterløp parallelt med fulltidsjobb. Sene kvelder etter arbeidstid og lange helger med skriving og lesing blir gøyere når man er to.

Selvfølgelig takker jeg også min familie for at dere er akkurat dere, og at dere alltid har vært til stede med deres oppmuntrende samtaler og nysgjerrige spørsmål.

Sist med ikke minst: takk til min tolkekollega, Birgitte Ellingsen, og min pappa, Helge Pedersen, som har lest korrektur på oppgaven min. Sterkere duo er ikke å oppdrive når det gjelder å gå over en tekst med den røde pennen.

Line Pedersen, mai 2021

1. Introduksjon

Innholdsfortegnelse

1. Introduksjon	3
1.1. Innledning	3
1.2. Bakgrunn for studien	5
1.2.2. Tolking i en digital kontekst	6
1.3. Studiens formål	7
1.4. Tidligere studier	8
1.4.1. Tolkers rolle i inkludering i academia	9
1.4.2. Tolking i akademisk kontekst	10
1.4.3. Tolket og tegnspråklig interaksjon i digital kontekst	11
1.4.4. Reparasjonsarbeid i tegnspråklige samtaler	12
1.5. Oppgavens oppbygning	13
2. Teoretisk rammeverk	14
2.1. Dialogistisk tilnærming til språk og kommunikasjon	14
2.2. Multimodalitet og språk	15
2.2.1. Kontekstenes betydning for interaksjon	16
2.3. Perspektiver på samarbeid i samtaleforskning	17
2.3.1. Sekvensialitet	18
2.3.2. Turkonstruksjonsenheter	19
2.3.3. Reparasjonsteknikker	20
2.3.4. Reparasjon i tegnspråklige samtaler	21
2.4. Gester i et interaksjonelt perspektiv	22
2.4.1. Gester i talespråk	22
2.4.2. Gester i tegnspråk	23
3. Metode	24
3.1. Materialet	24
3.1.1. Primærmateriale	25
3.1.2. Sekundærmateriale	26
3.2. Transkripsjon	27
3.2.1. Transkripsjonskonvensjoner	27
3.2.2. Overveielser i transkripsjonsprosessen	31
3.3. Forskerposisjon	33
3.4. Etske betraktninger	34

1. Introduksjon

3.4.1. Kontakt med arrangører, informanter og primærdeltakere	34
3.4.2. Ethiske overveielser i transkripsjonsprosessen	35
3.4.3. Kontakt med NSD	36
3.5. Analytisk tilnærming	37
4. Analyse	37
4.1. Selv-initierte selvreparasjoner hos hovedtolk	38
4.2. Spesifikt reparasjonsinitiativ	40
4.2. Selv-initiert selvreparasjon	43
4.3. Selvinitiert reparasjon med andreinitiert reparasjonsløsning	46
4.3.1. Samarbeid om reparasjon	48
5. Konklusjon	50
5.1. Funn	50
5.2. Overførbarhet	52
5.3. Videre forskning	52
6. Litteraturliste	54

Vedlegg 1: Informasjonsskriv og samtykkeerklæring

Vedlegg 2: Intervjuguide

Vedlegg 3: Transkripsjonsutdrag med oversettelse

1. Introduksjon

1. Introduksjon

1.1. Innledning

Tolk for døve, døvblinde og døvblitte er en ung profesjon. I løpet av kun de siste tiårene har tolking utviklet seg fra noe en to- eller flerspråklig person utførte, til en profesjonell ferdighet basert på språklig og teoretisk kunnskap tilegnet gjennom spesialisert utdanning (Haualand, Nilsson & Raanes, 2018, s. 13). Utviklingen fram til dagens organisering av tolketjenester er et resultat av både sosiale og politiske prosesser. Da Norges Døveforbund (da kalt Norske Døves Landsforbund) ble opprettet i 1918 var forbundets første arbeidsoppgaver å gjøre offentligheten og samfunnet ellers kjent med dets eksistens, og i forbindelse med Norges Døveforbunds 50-årsjubileum skrives det at det etter krigen « (...) ble lagt stor vekt på at arbeidet for døve måtte drives av de døve selv, uten annen hjelp fra hørende enn tolkingstjenesten» (Gisholt, 1968, s. 21). I tråd med Døveforbundets kamp om å få etablert en offentlig tolketjeneste fra 1960- tallet, ble tolkeoppgaven redusert fra «hjelp til å kommunisere» til «tolking» (Haualand, 2018, s. 245). I 1989 ble det startet med formidling av tolketjenester tilknyttet de fylkesvise hjelpemiddelsentralene, og rettighetsfestningen av tolkehjelp og opprettelsen av fylkesvise tolketjenester skapte et arbeidsmarked for tolkene. Parallelt med dette oppsto det et behov for å utdanne folk til den nye profesjonen som skulle fylle dette arbeidsmarkedet. Utdanningen startet i 1977-78 som en modulutdanning over 3+2 uker, og det ble i denne forbindelse utarbeidet yrkesetiske retningslinjer for tolkeprofesjonen for å markere et skille mellom hjelperollen og tolkeprofesjonen. Dette markerte starten på en over 30 år lang utviklingsperiode. I 2002 ble tolkeutdanningen en treårig bachelorutdanning.

Det finnes ulike undergrupper av tolker og ulike metoder og teknikker som tas i bruk. Tolker som arbeider med døve, døvblinde eller hørselshemmede primærdeltakere tolker ofte simultant mellom et talespråk og et tegnspråk, hvilket innebærer at tolken tolker det som blir sagt samtidig som det uttales, med kun en liten forskyvningstid som følge av nødvendig prosesseringstid (Haualand, Nilsson & Raanes, 2018, s. 19). Talespråkets og tegnspråkets ulike modaliteter gjør det mulig å tolke mellom språkene simultant, mens resymétolking og konsekutivtolking gjerne er en metode som blir brukt i tolking mellom to talespråk der tolken gjengir det som har blitt sagt i talerens pauser. Blant tolketeknikker, i tillegg til tolking mellom et talespråk og et tegnspråk, skjer tolkingen i noen situasjoner mellom et talt språk og en form av tegnet språk som kan omtales som «talespråkpåvirket». Denne teknikken har flere betegnelser, blant annet

1. Introduksjon

TSS- tolking (tegn som støtte), NMT (norsk med tegnstøtte) eller literal tolking (Haualand, Nilsson & Raanes, 2018, s. 20). Denne tolketeknikken forekommer ofte når den døve eller hørselshemmede primærdeltakeren behersker det talte språket det tolkes fra. En annen teknikk som forekommer i situasjoner der en av mottakerne kan det talte språket, men ikke hører det, er skrivetolking. Her skriver tolken det som sies med hjelp av et tastatur, og teksten vises på en skjerm. Videre finnes det også ulike tolketeknikker knyttet til tolking og ledsaging for døvblinde. For eksempel kan tolkingen skje taktilt eller ved at tolken utfører tegnene tilpasset mottakers begrensede synsfelt.

En tolk løser et språkproblem som oppstår når to eller flere personer som ikke deler samme språk må snakke sammen. Tolker løser dermed ikke bare et problem for en minoritetsspråklig person, men er tilstede for å koordinere kommunikasjon for andre profesjonsutøvere i møte med klienter, eller mellom privatpersoner som ikke deler et felles språk. Dette innebærer at tolken alltid løser en oppgave for minst to personer samtidig. I forbindelse med tegnspråktolking må minst én av primærdeltakere i en samtalsituasjon være tegnspråklig, og behovet for tolk oppstår når minst én av primærdeltakerne ikke behersker tegnspråk.

Tolking er en av de yngste profesjonene og profesjonsfeltene vi har. En utbredt definisjon på betegnelsen *profesjoner* er at de er “ (...) en type yrker som utøver tjenester basert på teoretisk kunnskap ervervet gjennom en spesialisert utdanning” (Molander & Terum, 2008, s. 13). Tolkene trenger visse ferdigheter, som kompetanse innen ulike tolketeknikker, for å kunne levere de tjenestene som forventes av en tolk, og definisjonen understreker at det også forutsetter en spesialisert utdanning for å tilegne seg de praktiske og teoretiske ferdighetene som trengs for å levere tolketjenesten. Det finnes en rekke premisser tegnspråktolker i Norge agerer innenfor, og det er interesseorganisasjoner for døve og tegnspråklige i Norge, med Norges Døveforbund som forløper, som har kjempet en politisk kamp for å få en spesialisert tolkeutdanning. Tolker må forholde seg til sosiale aktører, som interesseorganisasjoner for døve og hørselshemmede, Nav som distribuerer tolking som velferdsgode, norske utdanningsinstitusjoner som utdanner tegnspråktolker, samt profesjonen i seg selv (Skaten, 2015), som i kraft av sine posisjoner har mulighet til å påvirke konstruksjonen tegnspråktolking som profesjon.

1. Introduksjon

1.2. Bakgrunn for studien

Tolkeutdanningen er per 2021 en treårig universitets- eller høyskoleutdanning ved tre norske utdanningsinstitusjoner der nyutdannede tolker forventes å mestre en rekke tolkemetoder, deriblant fri simultantolking mellom norsk tegnspråk og norsk talespråk. Utdanningsinstitusjonene NTNU, OsloMet og HVL fremhever inter- og intraprofesjonelt samarbeid i sine studieprogrammer som krav til læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Formuleringer som at kandidater med fullført kvalifikasjon skal kunne « (...) samarbeide med andre tolker og inngå i relasjoner med både tolkebrukere og med andre profesjonsutøvere»¹, « (...) analysere og reflektere over egen og andres tolkeutøvelse med henblikk på å utvikle sine ferdigheter»², og « (...) veilede tolkestudenter og kollegaer»³ signaliserer at kompetanse innen samarbeid med andre tolker er en sentral dimensjon i opplæring av tolkestudenter, som det forventes at tolker implementerer i sin profesjonsutøvelse.

1.2.1. Samarbeid i tolketeam

I henhold til tegnspråktolkers yrkesetiske retningslinjer⁴ har et tolketeam et felles ansvar for kvaliteten på tolkingen de utfører, og det forventes at den enkelte tolk skal arbeide for å heve andre tolkers kompetanse gjennom faglig og kollegialt samarbeid. Samarbeid mellom tolker og primærdeltakere, som døve/ tunghørte som er mottakere av tjenesten, samt andre profesjonsutøvere, er også en viktig forutsetning for å oppnå god kommunikasjon i tolkesituasjonen (Olsen, Skaten & Urdal, 2018), men samarbeid innad i tolketeamet er vesentlig for at hvert enkelt tolkeoppdrag skal ha best mulig kvalitet. Et tolketeam jobber sammen for å sikre nøyaktighet og kvalitet i tolkingen, og i et godt tolketeam vektlegges faktorer som tolkeferdigheter, en felles forståelse for tolkeprosessen, og en åpen, tillitsfull kommunikasjon mellom tolkene.

I forbindelse med samarbeid i forkant av et tolkeoppdrag kan tolkene samarbeide om å innhente materiell til forberedelsen og i fellesskap gjennomgå forberedelser og reflektere rundt hva som

¹ <https://hvl.no/studier/studieprogram/2020h/tst/studieplan/>

² <https://www.ntnu.no/studier/emner/TEGN2009#tab=omEmnet>

³ <https://student.oslomet.no/en/studier/-/studieinfo/emne/SPPT3020/2020/H%C3%98ST>

⁴ <https://www.akademikerforbundet.no/sfiles/8/01/79/1/file/etiske-retningslinjer-tof-2017.pdf>

1. Introduksjon

kreves av tolken og andre deltakere i tolkesituasjonen. I forkant er det også vanlig med en fordeling av tolkeoppdrag i henhold til tolkenes sterke sider, avklaring rundt behovet for støtte samt hvordan gi støtte til hverandre i tolkesituasjonen. Under selve tolkingen kan tolkene samarbeide ved å gi hverandre støttende nikk, supplere med tegn/ ord eller ytringer, eller foreslå alternative løsninger til hvordan ytringer kan oversettes (Olsen, Skaten, Saltnes & Urdal, 2018). Dette samarbeidet dreier seg om hvordan to eller flere tolker jobber sammen for å nå et felles mål, og om hvordan tolkene dedikerer seg til å jobbe sammen som team (Hoza, 2010, s. 12). Forholdet mellom tolker som samarbeider godt i team kan beskrives som et forhold preget av gjensidig avhengighet (Hoza, 2010, s. 13-15). Et samarbeidende og gjensidig avhengig perspektiv på tolking i team innebærer at samarbeidspartene jobber sammen om å nå målet som er vellykket tolking, og at alle tolkene har kompetanse både når det gjelder å tolke i team og å tolke alene. Samarbeid i tolketeam er relevant både før, under og etter tolkeoppdrag.

1.2.2. Tolking i en digital kontekst

Nasjonale restriksjoner i forbindelse med koronapandemiens utbrudd fra mars 2020 har ført til en økning av tolkeoppdrag i digitale sammenhenger. Før koronavirusets ankomst til Norge har nasjonale tolketjenester likevel tilbudt tolking gjennom skjerm via tolketjenestenes bildetolkjeneste, et todimensjonelt medium som tillater tegnspråklige og talespråklige å kommunisere gjennom én tolk som gjerne er lokalisert i et studio ved en av landets tolketjenester. Kommunikasjon gjennom bildetolk begrenses dersom man sammenlikner kommunikasjonssituasjoner med situasjoner der samtaledeltakerne ser hverandre og befinner seg på samme fysiske lokasjon. Bildetolkjenesten er en tjeneste som oftest blir tatt i bruk i forbindelse med kortere samtaler mellom tegnspråklige og talespråklige, eller i situasjoner der tolkebehovet oppstår uten at det er tid til å bestille tolk hos Tolketjenesten. Fra mars 2020 har brorparten av tolkeoppdrag som ikke omfatter liv og helse i stor grad blitt gjennomført digitalt ved tolking gjennom skjerm. I motsetning til oppdrag som gjennomføres hos bildetolkjenesten, foregår digitale tolkeoppdrag gjennom skjerm utenfor bildetolkstudio, gjerne i tolkens eget hjem.

Tegnspråktolker i Norge i 2021 er påvirket av begrensninger ved å skulle formidle et tredimensjonalt visuelt/gestuet språk gjennom et todimensjonalt medium, slik ved tolking gjennom bildetolkjenesten. I motsetning til tolkemediert interaksjon gjennom bildetolkjenesten som ofte foregår i kortere sekvenser, må derimot tolker også forholde seg til

1. Introduksjon

å gjennomføre lengre tolkeoppdrag i to-tolksystem der samarbeidsprosessen mellom tolkene også må foregå gjennom digital plattform.

1.3. Studiens formål

Det er stilles flere krav og forventninger til tolkens profesjonsutøvelse, både individuelt og i team, både fra interesseorganisasjoner, utdanningsinstitusjoner og myndighetsorganer. En spesifikk dimensjon ved teamtolking er hvordan man samarbeider gjennom reparasjonsarbeid, som innebærer å forklare, repetere, utdype eller omformulere noe som er sagt, som er både selv- og andre-initiert. Reparasjoner opptrer i samarbeid mellom tolker, og er en viktig ressurs i dette samarbeidet (Crawley, 2016). Ved å introdusere en digital dimensjon til tolkenes samarbeidsprosesser introduseres også andre viktige hensyn praktikerne må forholde seg i utøvelse av sitt yrke.

Det finnes generelt lite forskning på tolking i universitet- og høyskolesektoren og det trengs kunnskap om hvordan tolkens profesjon manifesteres i norske akademiske kontekster. Døve og hørselshemmedes muligheter for å ta høyere utdanning har i lengre tid vært begrenset, og dette er blant annet grunnet manglende tilgjengelighet på tolk, samt manglende tilgjengelighet på tolker med nok kompetanse. Det er kun de siste tiårene det er blitt forsket på norsk tegnspråk og tolkens rolle i tolkemediert interaksjon i Norge, og i løpet av denne tiden har også flere døve og tegnspråklige begynt å studere på masternivå (Kermit & Hoilman, 2018). Diskusjonen rundt tegnspråktolkers kompetanse til å formidle faglig budskap på et høyt akademisk nivå har gjennom lengre tid vært et viktig tema, og det er fremdeles en het diskusjon innen tolkefaget. Det er blitt gjort flere empiriske studier på tolkens rolle sett og handlingsrom i akademiske settinger i et internasjonalt perspektiv (Roy, 2000; Mather, 2005), og det er viktig å belyse hvordan den digitale dimensjonen påvirker tolkens handlingsrom i teamtolking i en norsk kontekst.

Tolking gjennom digitale plattformer ble, i tillegg til bildetolktjenesten, introdusert til praktikerne i Norge som en konsekvens av nasjonale restriksjoner grunnet koronapandemien i mars 2020, men digitalt samarbeid på tvers av profesjoner er kommet for å bli. Som følge av digitalisering av flere av tolkenes arbeidsoppgaver følger det aspekter som kan betraktes som utfordringer, men også aspekter som kan betraktes som mulighetsrom. Mitt studiums overordnede hensikt er å få innsikt i hvordan samarbeidsprosesser forløper for å kaste lys over

1. Introduksjon

kompleksiteten som tolkene står overfor når det tolkes i en digital flerspråklig kontekst i akademia. Mitt utgangspunkt er å se på samarbeid mellom tolker i en digital kontekst, der jeg med bakgrunn i videopptak av en digital tolkesituasjon vil vise til utdrag der det foregår reparasjonsarbeid. Hensikten ved å fokusere på reparasjonsarbeid som en dimensjon ved teamsamarbeid er å synliggjøre hva praktikerne gjør i praksis i en kompleks tolkesituasjon. Denne dimensjonen ved teamarbeid vil kunne belyse hvordan samarbeid mellom tolk og medtolk forløper.

Jeg har først og fremst et metodisk formål med studien. Jeg tar utgangspunkt i én case der jeg søker å prøve ut ulike transkripsjonsnøkler og transkripsjonsformat som er egnet for å få fram kompleksiteten på tvers av modaliteter. Videre søker jeg å kaste lys over kommunikative vilkår for samarbeid mellom hovedtolk og medtolk i en digital kontekst. Dette vil jeg gjøre gjennom følgende problemstilling: *Hvordan koordinerer tolk og medtolk sitt samarbeid gjennom bruk av reparasjonssekvenser i en digital kontekst?*

1.4. Tidligere studier

Selv om tolking er en ung profesjon, er det blitt gjort en rekke samtaleanalytiske studier med fokus på tolkens profesjonsutøvelse, rollesett, formidlingsstrategier og teamtolking. Mitt interesseområde er teamtolking i akademia og som finner sted i en digital kontekst. Med dette som bakgrunn søker jeg å presentere en variasjon av forskningen som er tilgjengelig innen tegnspråktolking i akademisk kontekst, både i nasjonal og internasjonal kontekst, og studier på reparasjonsarbeid i tegnspråklig interaksjon.

I denne gjennomgangen av tidligere studier vil jeg ta for meg studier som er representative for forskningen som er gjort på området, der akademisk kontekst, digital påvirkning, samt teamtolking og tegnspråklig interaksjon er nøkkelord. Innledningsvis vil jeg vise til intervjustudier som fokuserer på tolkers rolle i inkludering i akademisk kontekst, før jeg presenterer studier som baserer seg på lyd- og bildeopptak av tolkemediert og tegnspråklig interaksjon.

1. Introduksjon

1.4.1. Tolkers rolle i inkludering i akademia

I forbindelse med tolking i akademiske kontekster er det blitt forsket på hvordan universitetsansatte og tolkers samarbeid kan påvirke døve og tunghørte studenters tilgang til akademisk inkludering. Powell, Hyde og Punch (2014) har undersøkt hvordan døve og tunghørte studenter ved universiteter i New Zealand erfarer sosial og akademisk inkludering. Studien baserer seg på både kvantitative og kvalitative tilnæringsmetoder, der materialet består av 64 besvarelser av spørreskjemaer etterfulgt av åtte dybdeintervjuer med døve studenter. Fokuset i studien var å få innsikt og forståelse av døves tilgang, læringsutbytte og sosial deltakelse i undervisningssammenheng. I tillegg til mangelfullt samarbeid mellom universitetets ansatte og tolkene ble det nevnt av flere deltakere at flere av tolkene ikke var kvalifisert eller erfarne nok til å formidle forelesningenes innhold på en effektiv og ekvivalent måte, og at dette var en kilde til frustrasjon hos flere av de tegnspråklige studentene.

Kermit og Hoilman (2018) sin intervjustudie om døve masterstudenters opplevelse av inkludering i læringssituasjonen er en av få studier om tolking i norsk akademisk kontekst. Formålet med studien var å få innsikt i døve masterstudenters erfaringer i det forskerne betegner såkalte inkluderende læringssituasjoner. Studien er basert på semistrukturerte intervjuer med fem norske døve masterstudenter. Forskerne beskriver at det er sentralt for døve studenters opplevelse av akademisk inkludering at forelesere innehar en viss kompetanse på døvhets (deaf competence), og videre at studentene selv ble nødt til å stille krav til tilpasninger og akademisk inkludering når tilrettelegging gjennom tolk ikke var nok. Resultatoppnåelse ble prioritert og krevde mye av studentene, og dette gikk på bekostning av sosial interaksjon med hørende studenter utenom undervisningssammenhenger. Kermit og Hoilman poengterer at helhetsinntrykket som gis er at akademiske forelesninger med døve studenter og tolker tilstede blir gjennomført lik enhver annen forelesning, til og med når faglærere innehar en viss kompetanse på døvhets. Den institusjonaliserte forestillingen om hva en akademisk forelesning er, virker iboende knyttet til forestillingen om at studenter er typisk hørende og talespråklige. Dette kommer til syne gjennom blant annet begrensninger i tolkenes mulighet til å motta forberedelsesmateriale i forkant av forelesninger, hvilket påvirker tolkenes formidlingsstrategier knyttet til visuelt orienterte instruksjoner og interkulturell kommunikasjon i forelesningssituasjonene.

1. Introduksjon

1.4.2. Tolking i akademisk kontekst

Harrington (2005) har gjennomført en studie av tolkemedierte akademiske forelesninger i Storbritannia. Datamaterialet består av lyd- og videoopptak av akademiske forelesninger gjort over ett år der utvalget besto av hørende tegnspråktolker som tolker mellom Britisk tegnspråk (BSL) og talt engelsk, hørende og døve forelesere, og hørende og døve studenter. Studiens formål var å studere det multimodale møtet mellom et visuelt og auditivt språk samt å belyse barrierer som hindrer tolkene i å konstruere en dekkende oversettelse (og ut fra det forstå hvilket fagstoff som var tilgjengelig for de tegnspråklige studentene). Analysen dokumenterer sammenheng mellom den fysiske utformingen av rommet, tidsforskyvning i tolkenes prosesseringsarbeid og tegnspråklige studenters visuelle orientering, og peker på stor variasjon blant samarbeidsstrategiene tolkene tok i bruk. En strategi som fremheves er når to tolker avtaler å tolke én døv person hver når to døve tegnspråklige er i dialog i undervisningssituasjoner. Der døv foreleser og døv student var i dialog, og tolkene implementerte denne samarbeidsstrategien, kom tolkers individuelle prosesseringstid til syne og tolkede svar fra foreleser til student ble ofte tolket før selve spørsmålet fra studenten ble tolket. I disse sammenhengene opplevde hørende studenter utfordringer med å følge dialogen. Videre fremheves det at både hørende og døve studenter opplevde ulike utfordringer knyttet til de ulike strategiene tolkene implementerte i deres samarbeid.

Det er også blitt gjort studier på tolkers formidlingsstil i forbindelse med tolking i akademiske sammenhenger. Napier (2004) har gjennomført en empirisk studie på tolkede universitetsforelesninger i Australia. Studiens formål var å analysere kommunikative strategier for å håndtere leksikalske forskjeller mellom talt engelsk og australsk tegnspråk (Auslan). Materialet består av opptak av ti tolker som tolker samme videoforelesning til Auslan. Resultatet av analysene viser at tolkene hadde ulik formidlingsstil, der noen hadde en fri formidlingsstil (free translation style) der ytringens innhold ble gjengitt ved at tolkene fokuserte på meningen, og ikke selve ordene i forelesningen, mens andre tolker hadde en mer ordrett formidlingsstil (literal translation style) der ordstillingen i talt engelsk lå til grunn for tolkenes oversettelse. Videre kom det fram av analysen at de tolkene som i utgangspunktet hadde en fri formidlingsstil brukte en ordrett formidlingsstrategi i sekvenser der ordforrådet mellom de to språkene var svært ulike, og at de koordinerte forskjellene gjennom ulike strategier for bokstaveringer og tegnkonstruksjon. Tolkene som hadde en ordrett formidlingsstil utførte i mindre grad slike lingvistiske koordineringer. Napier fremhever kontekstens

1. Introduksjon

påvirkning på situasjonen, og påpeker at man må ta høyde for settingen, deltakerne, formålet med kommunikasjonen, hvilket medium kommunikasjonen foregår i og sjangeren, og normer for interaksjon i den enkelte situasjon. Videre problematiserer Napier (2004, s. 282) at dersom situasjonskonteksten påvirker språkbruk og lingvistiske valg blant samtalepartene, er det uunngåelig at den samme konteksten vil påvirke de språklige strategiene tolker tar i bruk i deres oversettelse.

1.4.3. Tolket og tegnspråklig interaksjon i digital kontekst

Tegnspråklige som kommuniserer gjennom skjerm utfører sine tegn på et mindre område i tegnrommet. Keating, Edwards og Mirus (2008, Keating & Mirus, 2008) har gjennomført en studie blant døve ASL-språklige i kommunikasjon via skjerm gjennom webkamera. Gjennom videoopptak av personer i tegnspråklig kommunikasjon hadde forskerne som formål å undersøke hvordan nye kommunikasjonsteknologier skaper nye kontekster for sosial interaksjon og hvordan teknologien påvirker språkbruk i døvemiljøet i USA. Forskerne konkluderer med at ved å introdusere nye kommunikative teknologier vil rammeverket for kommunikasjonen øke i kompleksitet. Deltakere i interaksjonen må tilegne seg nye ferdigheter som må videreføres til nye brukere av teknologien. Disse nye ferdighetene handler i stor grad om å kompensere for begrensningene som tegnspråklig kommunikasjon gjennom skjerm innebærer. Slike kompenseringer innebærer blant annet å komprimere tegnrommet for å tilpasse seg begrensninger i skjermstørrelse samt å utføre noen tegn større enn vanlig, at tegn utføres på andre steder i tegnrommet, med andre håndformer eller med andre bevegelser. Kompensasjonsstrategiene blir tatt i bruk for å skape kontrast mellom hender og bakgrunn, tilpasse seg pikselerte bilder, og for å gi større tydelighet og avlesbarhet i tegnutførelsen.

Jessica B. P. Hansen (2020) har undersøkt interaksjon ved å se på tolking i videomedierte sammenhenger. Studien er basert på lyd- og bildeopptak av videomediert talespråktolking i norske sykehus. Dataene består av lyd- og bildeopptak av elleve sykehusmøter der tolken er lokalisert på et annet sted enn de andre deltakerne og deltar i interaksjonen gjennom videoteknologi. Tolkingen skjer mellom norsk talespråk og syv andre talespråk: albansk, arabisk, bosnisk / kroatisk / serbisk, mandarin, polsk, thai og vietnamesisk. I tre av møtene er det gjort opptak fra samme lokasjon der tolken sitter vist fra tolkens synspunkt, ett møte er gjort opptak fra inne i en sykehusavdeling, og i åtte møter er det gjort opptak både fra sykehusavdelingen og hos tolken. Analysen baserer seg på opptak fra begge steder. I dette

1. Introduksjon

prosjektet bruker Hansen multimodal samtaleanalyse for å utforske tolkenes uttrykk for problemer i videomedierte interaksjonssituasjoner. Kroppslig uttrykk for problemer fungerer som et reparasjonsinitiativ i forbindelse med problemer med å høre eller forstå det som ble sagt. Den samme kroppslige bevegelsen i en annen del av sekvensen kan brukes for å identifisere problemkilder, som for eksempel handlinger som forårsaker auditivt støy. Videre fremheves det at når tolken bruker kroppslige uttrykk for problemer ikke nødvendigvis innebærer at tolken velger et språk for å verbalisere reparasjonsinitiativ. Fordi kroppslige ressurser kan brukes simultant uten å forstyrre pågående snakk, vil bruk av kroppslige ressurser innebære en mindre risiko for å resultere i overlappende snakk. Hansen poengterer med bakgrunn i dette at kroppslige uttrykk for problemer kan være en nyttig ressurs for å løse disse problemene. Analysen viser at for eksempel en kroppslig handling som det at tolken lener seg framover kan tolkes som reparasjonsinitiativ blant deltakerne, og taleren kan, uten verbal oppfordring fra tolken, gjenta og omformulere sin ytring når deltakeren ser tolkens kroppslige handling. Kroppslige handlinger har ulike egenskaper når de blir uttrykket gjennom en skjerm enn de ville hatt når deltakerne er tilstede på samme lokasjon. I tillegg er overføringsforsinkelse et element ved videomedierte samtaler som kan endre den tidsmessige utfoldelsen av handlinger på hvert sted.

1.4.4. Reparasjonsarbeid i tegnspråklige samtaler

Det er også gjort norske studier på reparasjonsinitiativer i tegnspråklige samtaler. Skedsmo (2020) har studert tegnspråklige flerpartssamtaler der formålet var å peke på ulike typer reparasjonsinitiativ og hvilke innvirkninger reparasjoner har på samtalestrukturer. Datamaterialet består av videopptak av mellom tre og seks tegnspråklige personer i uformell prat på deres respektive arbeidsplasser. Analyse av datamaterialet viser at flere former for reparasjonsinitiativer brukes blant deltakerne, der det i hovedsak skilles mellom selvinitierte og andreinitierte reparasjoner. Videre viser analysen at reparasjonsarbeid gjerne foregår sekvensielt der problemkilden (trouble source) fordrer en rekke reparasjonsinitiativ. Blant reparasjonsinitiativ som foregår i sekvenser fremheves åpne reparasjonsinitiativ som gjerne etterfølges av andreinitierte reparasjoner, og at en selvreparasjon kan erstatte den eksisterende problemkilde og dermed etablere en ny problemkilde som blir målet for reparasjonsinitiativ.

Nicodemus og Taylor (2014) har gjort en studie på hvordan døv og hørende tolker samarbeider under et forberedelsesmøte mellom en döv tolk og en hørende tolk der de møtes for å teamtolke

1. Introduksjon

et akademisk foredrag fra engelsk talespråk til ASL. Formålet med studien var å få en bedre forståelse for profesjonell samtalestruktur mellom teamtolkene, og fremme en praksis for produktive forberedelsesøker. Materialet består av videopptak av en samtale på 10 minutter der en hørende og en døv tolk kommuniserer på ASL. Under møtet forbereder de seg ved å gå gjennom disposisjonen til et foredrag de skal tolke. Gjennom en samtaleanalytisk tilnærming undersøker forskerne interaksjonelle enheter og regler som oppstår under tolkenes samtale. Nicodemus og Taylor tar utgangspunkt i grunnleggende elementer som finner sted i samtale innen et samtaleanalytisk rammeverk, hvilket er åpninger, turtaking, nærhetspar, reparasjoner, og lukking av samtaler. Forskerne peker på eksempler på reparasjonssekvenser knyttet til valg av tegn. I eksemplene viser hørende tolk flere tegn og bokstaver for engelske ord som selv-initiert reparasjonsinitiativ, og døv tolk kommer med en reparasjonsløsning ved å presentere et annet tegnalternativ til det engelske ordet. Forskerne analyserer hørende tolk sin mottakelighet til tegnet presentert av døv tolk som en anerkjennelse av døv tolk sin morsmålkjennskap til ASL. Reparasjoner i denne sammenheng har den funksjon at den korrigerer informasjonen i den sosiale interaksjonen, og at tolkene samarbeider om å initiere reparasjon og løse problemet som oppstår.

1.5. Oppgavens oppbygning

I kapittel 2 presenteres det teoretiske rammeverket som legger grunnlag for de analytiske kategoriene som implementeres i kapittel 3 og 4. Den teoretiske innrammingen tar for seg perspektiver på språk som samtale og samtaleteoretiske perspektiver på samarbeid, og gir en innsikt i hvordan multimodal interaksjon kan forstås.

Videre i kapittel 3 presenteres valg av metodisk framgangsmåte i prosjektet. Her presenteres det empiriske materialet som er grunnlaget for analyse. Videre beskrives framgang og formål med transkripsjon, der jeg også redegjør for valg og tilpasning av transkripsjonsnøkler knyttet til transkripsjon av talespråk, tegnspråk og kroppslige bevegelser. Deretter gjør jeg rede for forskerposisjon i forhold til studien og fagområdet, før jeg presenterer etiske betraktninger knyttet til transkripsjonsprosessen, kontakt med arrangører og deltakere, og dialog med NSD. Avslutningsvis presenteres den analytiske tilnærmingen som implementeres i studien.

I kapittel 4 presenteres og analyseres transkripsjonsutdrag som viser ulike typer reparasjonsinitiativ og samarbeidsstrategier mellom tolkene. Her vises eksempler på

2. Teoretisk rammeverk

selvinitierte reparasjonsinitiativer som kommer til uttrykk som både spesifikke og ikke-spesifikke reparasjonsinitiativer, der både initiator og medtolk bidrar med reparasjonsløsninger.

Avslutningsvis i kapittel 5 vil jeg diskutere betydningen av funnene for praktikere som handler i liknende kontekster, før jeg sier noe om studiens overføringsverdi til liknende kontekster samt muligheter for videre forskning.

2. Teoretisk rammeverk

Tidligere er bakgrunnen og forskningsformålet til studien presentert og kontekstualisert i tidligere studier innen tegnspråktolket og tegnspråklig interaksjon og reparasjonsarbeid. I dette kapitlet presenteres det teoretiske rammeverket som legger grunnlag for de analytiske kategoriene som implementeres i senere kapitler. Innledningsvis presenteres hva et dialogistisk perspektiv på språk og kommunikasjon innebærer i sammenheng med en dialogistisk forståelse av samtale. Videre beskrives hvordan multimodaliteten ved språk og kommunikasjon kommer til uttrykk gjennom kroppslige uttrykksformer og eksternaliserte former for kommunikasjon. Dette beskrives i sammenheng med kontekstenes rolle i samtalestrukturen. Deretter beskrives samtaleanalyse (CA) som tilnærming til forståelse og analyse av samtale og interaksjon, der sentrale fenomener som sekvensialisering, turtaking og reparasjon forklares. Avslutningsvis presenteres gester i et interaksjonelt perspektiv, der det utdypes hvordan gester kan opptre i relasjon til talespråk og tegnspråk. Formålet med denne teoretiske innrammingen er å gi en innsikt i hvordan man kan forstå multimodal interaksjon, samt å presentere perspektiver på språk som samtale og samtaleteoretiske perspektiver på samarbeid.

2.1. Dialogistisk tilnærming til språk og kommunikasjon

Dialogisme, forstått som Linells (1998, s. 32) innfallsvinkel, fokuserer på autentisk diskurs og samtale der det vektlegges både interaksjonelle og kontekstuelle trekk ved menneskelig diskurs, handling og tenking. Et dialogistisk perspektiv på språk og kommunikasjon må forstås i kontrast til en monologisk tilnærming. Linell (1998, s. xii-xiii) lager en distinksjon mellom monologisk og dialogistisk perspektiv på språk og kommunikasjon. En monologisk tilnærming har en tendens til å identifisere taleren som ytringenes eneste opprinnelse. I tillegg forstås kognisjon i

2. Teoretisk rammeverk

en monologisk tilnærming som individbasert prosessering av informasjon, mens kommunikasjon forstås som informasjonsoverføring, og språk betraktes som et system eller struktur. Med et dialogisk perspektiv forstås språk som diskurs, praksis og kommunikasjon, der fokuset er på kommunikative meninger og dets funksjoner forutsetter at kommunikasjon handler om hva som blir sagt og forstått av deltakere i en spesifikk kontekst. Videre innebærer en dialogistisk tilnærming til språk og kommunikasjon at kognisjon og kommunikasjon er simultant tilstede i interaksjon og kan betraktes som inter- og intrapersonlige prosesser som er til stede i samtalepraksiser (Linell, 1998, s. 17).

Et individ som inngår i en interaksjon kan betraktes som å være *i dialog* med andre samtalepartnere og med ulike kontekster. Det er samtaledeltakerne som aktivt skaper kontekst og gjør det relevant i interaksjonen, hvilket betyr at dialogismens syn på kontekst er dynamisk (Linell, 1998, s. 132). Når det gjelder en dialogistisk forståelse av samtaler presenterer Linell (1998, s. 85, s. 2010) tre overordnede prinsipper for forståelse av samtaler. Disse er *sekvensialitet*, *samskaping* og *gjensidighet mellom handling og virksomhet*. Gjensidighet mellom handling og virksomhet er tilknyttet virksomhetsteori, mens sekvensialitet og samskaping er tilknyttet CA-tradisjonen. Sistnevnte vil presenteres nærmere i kapittel 2.3.

2.2. Multimodalitet og språk

I stedet for å betrakte et språk som et abstrakt system av enheter og regler på ulike nivåer, et system som kommer til anvendelse i språkbruken, så er det sentrale fenomenet ut fra et dialogistisk multimodalt perspektiv nettopp språkanvendelsen – nærmere sagt prosessene i faktiske situasjoner der mennesker møtes for å prate om eller tenke rundt ulike oppgaver. Språkssystemet med dets ordforråd, grammatikk og normer for bruk blir dermed et sekundært fenomen, og betraktes som et produkt som oppstår fra abstraksjoner fra og minner av utallige språkanvendinger som vi som individer og grupper samler og utvikler når vi bruker et språk. På denne måten har et språkssystem en refleksiv effekt på den videre språklige praksisen (Linell, 2020, s. 417-418).

Språklige ytringer i interaksjon mellom mennesker handler ikke bare om de *verbale og vokale* trekkene. *Verbale* trekk omfatter språklige elementer som språklyd, ord, ordbøyninger, grammatiske konstruksjoner og retoriske vaner, og stemmeformidlet kommunikasjon. *Vokale* trekk handler om stemmekvalitet, taletempo og pauser, betoning, tonefall og intonasjon. I

2. Teoretisk rammeverk

ansikt-til-ansikt kommunikasjon suppleres verbale og vokale trekk med flere kommunikative ressurser, som manuelle gester, ansiktsuttrykk, blick og blickontakter, kroppslige bevegelser og kroppslige handlinger, posisjoneringer og posisjonsforandringer, samt hvordan man går eller beveger seg i rommet. Slike kommunikative ressurser er formet gjennom kroppene til individene som inngår i interaksjonen (Linell, 2020, s. 418-419).

Det er imidlertid viktig å huske at bruk og manipulasjon av artefakter utenfor våre kropper også spiller viktige roller. Multimodaliteten ved språk og kommunikasjon er ikke bare basert på kroppslige uttrykksformer, men også menneskelige artefakter som kan ses på som eksterne former for kommunikasjon. Dette handler om objekter og prosesser, hvorav mange er medier for å kunne ha nettopp kommunikative og kognitive funksjoner. Vi må bære med oss betydningene som finnes i tekster, bilder, film, telefon, radio og andre gjenstander, samt redskaper som har praktiske egenskaper. Disse objektene og artefaktene får sine kommunikative og kognitive funksjoner først når mennesker bruker dem i meningsskapende kontekster. Kroppslige og kroppsavhengige prosesser er ofte sammenflettet i hverandre og samspiller i kognisjon eksempelvis i hukommelsesprosesser, problemløsning, tenkning og i kommunikasjon. Dette vil si at artefakter og gestikulering påvirker hverandre i budskapsformidling mellom mennesker, eller mellom mennesker og artefakter som med databaserte systemer. Kommunikasjonen og kognisjonen er med andre ord multimodale heller enn kun verbale i snever betydning (Linell, 2020, s. 419-420).

2.2.1. Kontekstenes betydning for interaksjon

Multimodalitet handler i stor grad om kroppslig atferd i samtale og annen direkte interaksjon, men språklige handlinger har også symbolske betydninger. Om disse symbolske handlingene bygger på noe i eller utenfor situasjonen så innebærer dette at de betyr og betegner noe annet enn seg selv. Vi kan sammenfatte disse under begrepet *kontekst*. Den situerte meningsskapingen er ikke bare multimodal, men også multikontekstuell. Kontekst er et relasjonelt begrep, hvilket innebærer at ingen kontekster oppstår i et tomrom. I tillegg skjer alltid meningsskapning i en kontekst. Omgivelser og sammenheng må sees på som kontekster *for* noe, nærmere bestemt som kontekster for kognitive og kommunikative prosesser og betydninger (Linell, 2020, s. 421).

Kontekst spiller også en viktig rolle i samtalestrukturen. Schegloff (1992) foreslår at kontekst kan betraktes på to ulike måter. Den ene måten innebærer kontekst som er ekstern til selve

2. Teoretisk rammeverk

interaksjonen, hvilket inkluderer sosiale kategoriers, institusjonelle og kulturelle påvirkninger. Den andre måten å forstå kontekst på er kontekst som er internt i den spesifikke diskusjonen og som er opprettet av deltakerne i samtalen deres. Kjernen ved å betrakte kontekst på denne måten er i hvilken grad de ulike aspekter ved kontekstene som gjøres relevant av deltakerne når de interagerer.

Linell foretar en distinksjon mellom ressurser som er *potensielt kontekstuelle* og *relevantgjorte kontekster*. Blant ressurser som er potensielt kontekstuelle mener Linell (2020, s. 422) ressurser som ikke alltid fungerer som kontekster men som kan aktualiseres. Disse ressursene finnes i omgivelsene og er mer eller mindre tilstede utenfor det som er sagt eller kommunisert på andre måter. Når det gjelder relevantgjorte kontekster vil dette si aspekter som deltakerne i interaksjon på en eller annen måte forutsetter i kommunikasjonen eller aspekter som deltakerne gjør synlige eller hørbare.

All kommunikasjon og kognisjon finner sted i en spesifikk situasjon. Med *situasjon* refereres det til den spesifikke og konkrete sammenheng, det enkelte kommunikative tilfellet, med bestemte deltakere på en bestemt plass på et bestemt tidspunkt, med visse artefakter tilgjengelige, og andre omstendigheter som aktualiserer både spesielle forventninger og faktisk atferd. Når det gjelder deltakernes kontekstuelle ressurser snakker man om de konkrete omgivelsene, som inkluderer gjenstander, prosesser, hendelser som deltakerne kan henvise til, kommentere eller bruke til noe praktisk, i tillegg til den eller de konkrete andre i situasjonen (Linell, 2020, s. 422).

2.3. Perspektiver på samarbeid i samtaleforskning

Ansikt-til-ansikt-samtaler kan betraktes som fundamentet i sosial interaksjon. Samtale er den grunnleggende formen for interaksjon blant mennesker, og gjennom blant annet samtaler sosialiseres barn til språk, og er det primære kommunikasjonsmediet som barn blir utsatt for gjennom sosialiseringprosessen i sin barndom.

Samtaleanalyse forstått som CA ble først utviklet på 1960-70- tallet hovedsakelig gjennom arbeidet til Harvey Sacks, Emanuel Schegloff og Gail Jefferson (Schegloff, Jefferson & Sacks, 1977). Deres kunnskapsbidrag til samtaleforskning som fagområde har blant annet dreiet seg om hvordan samtaler er strukturert. Et grunnleggende perspektiv i samtaleanalyse er å forsøke å beskrive samtalens orden og sekvensielle mønstre i interaksjoner, enten samtalen foregår i en

2. Teoretisk rammeverk

formell sammenheng eller i en uformell samtale. Det overordnede målet innen samtaleanalyse er å forklare hvordan deltakere oppnår handling ved å forstå hvordan snakk i interaksjon er strukturelt organisert. En viktig komponent i samtaleanalyse er forestillingen om *mottakerdesign*, hvilket er ideen om at enkeltpersoner utformer sin kommunikasjon med hensikten å bli forstått av sine samtaleparter, og dette innebærer å bygge samtalen på kunnskap som individene de antar at de deler (Sacks & Schegloff, 1979). Dette vil si at samtalebidrag er utformet med en spesifikk person i tankene, og er formulert for å være passende for mottakeren.

Samtale og interaksjon innebærer kompleks koordinering av deltakerne som inngår i situasjonen. Når man har et perspektiv på kommunikasjon der man ser samtale som koordinert handling, vil forståelsen for at *samtale er samarbeid* følge. Med utgangspunkt i at samtale er samarbeid rettes fokuset mot samproduksjon i samtale. Mening skapes i interaksjon, og i samtaleanalyse er det fokus på hvordan dette samarbeidet kan beskrives som koordinerte handlinger. Sentrale begreper innen samtaleanalyse er sekvensialisering, turtaking og reparasjon.

2.3.1. Sekvensialitet

Turkonstruksjonsenheter er en av de grunnleggende enhetene i samtalen. Men samtaleturene eksisterer ikke isolert. Gjennom å kombinere turene til lengre *sekvenser* blir samtalen nettopp dette – en samtale. Prinsippet om sekvensorganisering i samtaler gjør at samtaleanalyse skiller seg fra andre tilnærminger som i hovedsak ser på enkeltstående ytringer. Sekvensorganisering er en viktig grunnpilar i samtaleanalyse. Innen dialogistisk samtaleanalyse innebærer sekvensialitet at deltakernes fortolkning av hverandre er tilgjengelig for oss gjennom deres responser til hverandres ytringer. En ytring bygger på de tidligere ytringene og skaper kontekst for de ytringene som kommer etterpå. I en samtale formes ytringene basert på en naturlig fortsettelse av det som har blitt sagt, i motsetning til å kun forholde seg til regler for turtaking som organisatorisk prinsipp. Det er med andre ord å orientere seg etter innholdet i samtalen man inngår i (Norrby, 2014, s. 137).

I en sekvensiell analyse av samtale i interaksjon analyseres ikke ytringer isolert, men som kontekst for hverandre. Denne konteksten kan behandles på ulike måter i ulike varianter i samtaleanalyse, men innen samtaleanalyse analyseres konteksten der den gjøres relevant av deltakerne selv i samtalen. På denne måten er samtaleanalyse opptatt av å analysere den

2. Teoretisk rammeverk

sekvensielle organiseringen av interaksjon. Dette innebærer for eksempel at turkonstruksjonsenheter er *kontekstformet*. Det vil si at turer er produsert med en orientering til tidligere snakk. Deltakeren som har turen former sin snakk basert på hvordan vedkommende forstår de andre deltakernes tidligere ytringer. (Heritage & Clayman, 2010, s. 14). Videre er turer i samtaler *kontekstfornyende* ved at de vanligvis overfører relevansen av en spesiell neste handling, eller flere mulige følgende handlinger, til en senere taler. Turer er også byggesteiner for *intersubjektivitet*. Gjennom å produsere påfølgende handlinger, viser taleren at den har en forståelse av den foregående handlingen. For eksempel ved å akseptere viser taleren en forståelse av at den tidligere turen var fullført, at turen var adressert til denne taleren, og at det var en spesifikk handling i turen som innebar for eksempel en invitasjon (Heritage & Clayman, 2010, s. 15). Samtaleanalyse som metode baserer seg på disse tre premissene, og at disse elementene oppnås gjennom et sett felles sosialt delte prosedyrer. Samtaleanalyse innebærer med andre ord analyse av handling, konteksthåndtering, og intersubjektivitet, fordi alle tre elementer er simultant tilstede i aktørens handlinger.

2.3.2. Turkonstruksjonsenheter

Kjernen i samtaleanalyse er undersøkelsen av hvordan turtaking utfolder seg i samtale. Deltakere i en samtale forholder seg til flere konvensjonaliserte prinsipper som gjør det lettere å gi og ta tur. De følger veletablerte strukturer der talernes roller er avgrenset, og deltakerne finner passende åpninger i diskursstrukturen og de forventer at de andre talernes ytringer er fullført basert på når det oppfattes at temaet er fullført (Jaworski & Coupland, 1999). En grunnleggende oppfatning innen samtaleanalyse er at turer er strukturert i serier, hvilket innebærer at én taler følger en annen taler i turtaking. Turkonstruksjonsenhet er den minste språklige enheten i snakk, og kan forklares som det materialet en tur er bygget opp av.

Det legges til grunn at det finnes et sett med forhåndsbestemte regler som bestemmer hvem som skal ta tur, hvem som skal gi tur, og hvem som skal fortsette å beholde turen sin. Pauser og stillhet er derimot ikke alltid et signal for å bytte taler. Heller er det lingvistiske og metalingvistiske trekk som kan gi fysiske signaler når en tur er over, som for eksempel hodenikk, kroppslige bevegelser eller gester (Coates & Sutton-Spence, 2001). Noen ganger inneholder en tur kun ett enkelt ord eller et enkelt tegn, mens andre ganger kan en tur innebære en lang setning eller en serie av ytringer som varer i flere minutter.

2. Teoretisk rammeverk

Når tolker i team gjennomfører deres forberedelsesøker kan tolkene ta både bevisste og ubevisste avgjørelser knyttet til når turtaking skal skje. Disse avgjørelsene kan være avhengige av faktorer som ansiennitet, hvem som er mest kjent med tolkeoppgaven de skal løse, og hvem av tolkene som kjenner primærdeltakerne i den tolkede interaksjonen (Nicodemus & Taylor, 2014). Turtaking i samtale har den funksjonen at den forsikrer hver samtalepart om at de sammen skaper felles mening om temaet de diskuterer, og at deres ulike temaer kan settes spørsmålsteget ved og kan drøftes fram til samtlige deltakere er fornøyd med utfallet. Ulike stiler og kulturelle normer for turtaking kan føre til misforståelser eller stress. Det kan også finnes ulikheter mellom døve og hørende medlemmer i teamet som grunner i normer for turtaking som er innebygget i deres morsmål. Det kan dermed argumenteres for at turtaking er den viktigste komponenten for å oppnå en vellykket forberedelsesøkt for tolker i team (Nicodemus & Taylor, 2014).

2.3.3. Reparasjonsteknikker

Organiseringen av reparasjoner handler om hvordan individer i en samtale håndterer utfordringer knyttet til å snakke, høre eller forstå det som blir sagt. Reparasjoner er klassifisert etter hvem som initierer reparasjonen, hvem som løser problemet, og hvordan reparasjonen utfolder seg innen en tur eller i en sekvens av turer. Reparasjonens struktur er ofte tredelt, og innebærer en *problemkilde*, etterfulgt av *reparasjonsinitiering*, og avslutningsvis en *reparasjon* (Schegloff, Jefferson, & Sacks, 1977, s. 365). Problemkilden skapes retroaktivt, hvilket vil si at det kun blir en problemkilde dersom den behandles slikt. På denne måten er det deltakerne selv som avgjør hva som utgjør en problemkilde, selv om ytringen det gjelder skulle være språklig korrekt. En reparasjon kan initieres av den som ga opphavet til problemkilden, og blir da *selvinitiert*, eller den kan initieres av en annen deltaker, og blir da *andre-initiert*. Om problemet repareres av deltakeren som er opprinnelsen til problemkilden kalles det for *selvreparasjon*. Alternativet til dette er at den repareres av en annen deltaker, og kalles da *andre-reparasjon*.

Organisering av reparasjon er også en selvoppbyggende mekanisme i sosial interaksjon (Schegloff, Jefferson, & Sacks, 1977). Samtaldeltakere prøver å løse et problem ved å selv-initiere reparasjon, og denne reparasjonsteknikk er gjerne den foretrukne over andre typer andre-initierte reparasjonsteknikker. Problemkilden som initierer en reparasjonssekvens er

2. Teoretisk rammeverk

vanligvis utilstrekkelig språkproduksjon av deltakeren som peker på problemkilden eller hos andre deltakere.

2.3.4. Reparasjon i tegnspråklige samtaler

Reparasjoner er et forsøk på å utbedre et samtaleproblem, og dette er gjeldende uavhengig av hvilken modalitet samtalen foregår på. Når man oppdager feil eller svakheter ved det man selv sier, kalles dette selv-initiert reparasjon. Andre ganger er det personer man inngår i samtale med som signaliserer at noe er uklart, rart, feil eller upassende, og dette kalles andre-initiert reparasjon.

Reparasjonsteknikker kan deles inn i spesifikke reparasjonsinitiativ og ikke-spesifikke reparasjonsinitiativ. Ikke-spesifikke reparasjonsinitiativ kan uttrykkes både manuelt gjennom bruk av leksikalske tegn, eller nonmanuelt, ved at de utføres uten tegn produsert med hendene (Manrique, 2016). Ved nonmanuelle reparasjonsinitiativer uttrykkes dette i stor grad ved heving eller senking av øyenbryn, munnbevegelser eller rynking på nesen. Ikke-spesifikke reparasjonsinitiativ vil på talespråk uttrykkes med ord om «hæ» eller «hva».

Spesifikke reparasjonsinitiativ i tegnspråklige samtaler fordeler seg ofte jevnt mellom forslag og gjentakelser (Manrique, 2016). Den personen som initierer reparasjonen gjentar noe den andre har sagt, eller kommer med forslag til hvordan det skal forstås. Dette viser at personen har fått med seg hva som er blitt sagt og det peker dermed på at det er forståelsesproblemer som er problemkilden for slike reparasjoner. Spesifikke reparasjonsinitiativ innebærer de tilfellene der en av partene henvender seg til de som har sagt noe, og peker på et bestemt problem ved ytringen (Skedsmo, 2018). Slike reparasjonsinitiativ inneholder ofte forslag til hvordan problemytringen kan forstås, eller hele eller delvise gjentakelser av problemytringen.

Når det gjelder reparasjoner som fremkommer i tegnspråktolkede samtaler, er de vanligste årsakene til reparasjon *underspesifisitet* og *ambiguitet* (Crawley, 2016). Når det gjelder førstnevnte handler dette om at ytringen på det ene språket mangler informasjon som tolken trenger for å lage en presis eller velformet ytring på det andre språket. Språk er forskjellige, og når det gjelder talespråk og tegnspråk trenger man ulik informasjon for å danne idiomatiske ytringer. Ambiguitet som grunn til reparasjon vil si at tolken oppdager at man kan velge mellom to eller flere forståelser av det som blir sagt. I enspråklige samtaler er ikke nødvendigvis en stor utfordring, men tegnspråktolking skjer vanligvis simultant, og det vil oftest være mer

2. Teoretisk rammeverk

hensiktsmessig at tolken ber om hjelp til å velge hvilken forståelse som skal gjelde, enn å forsøke å formulere en like tvetydig oversettelse.

2.4. Gester i et interaksjonelt perspektiv

Sosial interaksjon bygges opp av sosiale handlinger som deltakere samkonstruerer i interaksjon. Dette foregår alltid i en viss kontekst og med noen mønstre. Kontekst i denne sammenheng vil si både en felles referanseramme, og det som tolkes og skapes av deltakerne sammen når de utfører en sosial handling. Studier av gester har ofte fremhevet gestenes relasjon til talt språk. Gester kan opptre i relasjon til talespråk på hovedsakelig tre ulike måter: i samtaler som består av komplette ytringer, som ord fraser eller meninger, i turer som består av ukomplette ytringer, eller i turer uten tale (Majlesi, Jansson & Rydell, 2020). Gester bidrar til å gjøre ytringer og handlinger i en samtale begripelige, samtidig som de bidrar til å strukturere samtalen eller den sosiale handlingen.

2.4.1. Gester i talespråk

Deiktiske ord i talespråk er ord som må bli forstått basert på konteksten de blir ytret i. Deiktiske uttrykk og deiktiske gester er vokale eller kroppslige uttrykk som peker på eller refererer direkte til et sted eller tid i samtid, og kan bare bli forstått innen det sted og rom de blir produsert (Minor, 2011, s. 15). Deiktiske ord blir ofte ytret i sammenheng med en deiktisk eller indikerende gest mot et visuelt hjelpemiddel, med andre ord gester som blir produsert simultant med tale, nærmere spesifisert deiktiske gester kombinert med deiktiske uttrykk som «det» eller «denne» (Minor, 2011). Clark (1992) beskriver deiktiske uttrykk som former for bestemte referanser, som er kombinert med pekende gester mot ikke-lingvistiske objekter. Deiktiske uttrykk er som oftest bevegelser som brukes til å henvise til et objekt i umiddelbare omgivelser slik at både taleren og adressaten ser på objektet som gesten blir rettet mot. Bruken av deiktiske uttrykk viser til en felles kunnskap mellom taleren og adressaten ved at de er begge bevisst på det fysiske objektet som blir indikert.

Gester som forekommer sammen med tale tilfører mening til ytringen. Man kan gjerne observere at mens man snakker talespråk forekommer ofte det auditive budskapet med noen typer gester, og tale har en signifikant relasjon til gestene som utføres parallelt. Gestene vi produserer når vi taler betegner Kendon (1986) *gesticulation*, hvilket jeg oversetter til

2. Teoretisk rammeverk

gestikulering. Gestikulering betrakter Kendon som en viktig komponent i den produserte ytringen i den forstand at ytringen ikke kan bli forstått fullt ut med mindre den gestuelle komponenten blir tatt i betraktning. Videre forklarer Kendon at gester representerer tilleggsinformasjon som taleren etterstreber å formidle, og kan i noen tilfeller erstatte ord i setninger.

2.4.2. Gester i tegnspråk

Norsk tegnspråk er et fullverdig lingvistisk system som bruker bevegelser med hender, hode, ansikt og overkropp for å formidle språklige uttrykk. Det er et visuelt-gestuet språk, med egen grammatikk og egen syntaks. Norsk tegnspråk, i likhet med flere av verdens tegnspråk, inkluderer flere gestuelle karakteristikk. I likhet med gester kombinert med talespråk vil gester også oppstå i tegnet språk adskilt fra de leksikalske tegnene (Liddell, 2003). En ulikhet mellom gester i talespråk og tegnspråk er at mens man i talespråk kan gestikulere med hendene mens man snakker, er hendene i tegnspråk et av de viktigste kommunikasjonsmidlene. Derfor er muligheten til å referere eller peke mot referenter og i rommet en viktig faktor i tegnspråkgrammatikk, og det er en komplisert oppgave å skulle sette et skille mellom tegn i et tegnspråk og gester.

Et eksempel på gester som har overlappende trekk med noen tegn i tegnspråk er retningsgivende pekegester. I tegnspråk brukes gjerne håndform med pekefinger som tegn for å referere til bestemt eller ubestemt artikkel, pronomen og i forbindelse med visse tegnmodifikasjoner som kan rettes mot gjenstander som er tilstede eller som ikke er tilstede (Minor, 2011, s. 30). Slike indikerende tegn kan med andre ord i tegnspråk brukes for å referere til gjenstander eller personer i samme rom som tegneren eller i for å referere til et konseptuelt rom for å representere gjenstander eller personer som ikke finnes i umiddelbar nærhet. Bruk av retningsgivende tegn er en av måtene tegnspråklig grammatikk bruker tegnrommet. Retningsgivende pekegester derimot er ikke like grammatikalske som peketegn. Mens et peketegn gjerne brukes for å referere til et pronomen, vil en pekende gest ofte forekomme etter en leksikalsk referanse til et pronomen.

Liddell (2003, s. 225) beskriver pekegester i tegnspråk som noe som også kan oppstå parallelt med leksikalske enheter. Han viser til etableringen av listebøyer, der tegnerens passive hånd brukes som referansepunkt der to eller flere temaer kan tilknyttes hver enkelt finger. Han fremhever at pekende gester kan referere til referanselisten som holdes med passiv hånd som

3. Metode

helhet, mens den leksikalske enheten først etableres når tegneren bruker sin dominante hånd til å peke direkte på ett og ett tema. Gester kan også opptre utover peking i tegnspråklig interaksjon. Gestuelle uttrykk omtalt som *emblemmer*, hvilket er en kategori gester som har et tilsvarende leksikalsk uttrykk, kan oppstå i forbindelse med tegnspråklige ytringer. Et eksempel på et slikt gestuelt uttrykk kan være tommelen opp for å signalisere samtykke.

3. Metode

I denne studien implementerer jeg en samtaleanalytisk tilnærming til analyse av materialet. Innen samtaleanalyse er reparasjoner sentralt parallelt med sekvensialitet og turtaking. I denne teksten setter jeg fokus på reparasjon som et fenomen som har vært særlig vektlagt innen samtaleanalyse. Reparasjoner kan innebære enten å forklare, repetere, utdype eller omformulere noe som er sagt, og kan være både selv- og andre-initiert. Jeg skal gjøre samtaleanalyse med fokus på multimodale elementer, som aktiv tolk og medtolk sine uttrykk gjennom kropp og ansikt som er utover det rent leksikalske.

I dette kapittelet vil jeg presentere valg av metodisk framgangsmåte i prosjektet. Innledningsvis vil jeg presentere det empiriske materialet, og videre vil jeg gjøre rede for transkripsjon av utdrag som presenteres i analysen. I kapittel 3.2. der jeg beskriver framgang og formålet med transkripsjonen, vil jeg også gå gjennom valg og tilpasning av transkripsjonsnøkler tilknyttet transkripsjon av talespråk, tegnspråk og kroppslige bevegelser. Videre gjør jeg rede for min forskerposisjon i forhold til studien som sådan, med et fokus på min relasjon til fagområdet. Deretter redegjør jeg for etiske betraktninger knyttet til kontakt med arrangører av workshopen og kontakt med deltakerne, samt dialog med NSD i forbindelse med godkjenning av forskningsprosjektet. Jeg presenterer også etiske overveielser i transkripsjonsprosessen, før jeg avslutningsvis gjør rede for den analytiske tilnærmingen jeg implementerer i studien.

3.1. Materialet

Materialet i studien baserer seg på ett opptak av en digital tolkesituasjon der jeg fokuserer på sekvenser som foregår i plenum. Sekvensene i webinaret som foregikk i gruppediskusjoner og sekvenser der medtolken ikke er synlig i opptaket er ikke inkludert i materialet som analyseres. Fra plenumsdiskusjonene fant jeg 13 forekomster av reparasjoner. Av anonymiseringshensyn

3. Metode

var det syv eksempler jeg ikke kan presentere i teksten, og sitter igjen med seks eksempler som illustrerer mønster i reparasjonene som kom frem i materialet. Disse eksemplene presenteres og analyseres i kapittel 4.

Primærmaterialet til studien er lyd- og videoopptak. I tillegg har jeg et sekundærmateriale som var viktig for å kontekstualisere primærmaterialet, som innebærer observasjon av forberedelsene og samtale med tolkene i etterkant. Materialet er innhentet med formål å skaffe innsikt i tolkenes samarbeidsstrategier med fokus på reparasjonsarbeid i teamtolking.

3.1.1. Primærmateriale

Det empiriske materialet er lyd- og bildeopptak av en digital tolkesituasjon situert i en akademisk kontekst. Opptaket er av tolkemediert kommunikasjon med 21 deltakere, der kommunikasjonen foregikk på norsk tegnspråk og engelsk talespråk. Av totalt 21 deltakere inkluderer dette to tolker, to døve ansatte i universitets- og høyskolesektoren, 15 hørende ansatte i universitets- og høyskolesektoren, seminarleder fra annen utdanningsinstitusjon, og meg som observatør. Webinaret ble gjennomført heldigitalt, hvilket innebærer at hver deltaker satt på egen lokasjon og deltok med egen lyd- og bildefunksjon i det digitale møtet. Lyd- og bildeopptak ble gjort ved at jeg plasserte et eksternt håndholdt kamera rettet mot en ekstern skjerm, der jeg hadde forstørret møtet til fullskjerm. Etter fullført opptak ble materialet overført til et passordbeskyttet område der kun veileder og jeg har hatt tilgang.

Webinarets varighet var to timer, og ble arrangert via den digitale møteplattformen Zoom. Under webinaret var det veksling mellom foredrag og plenumsdiskusjoner, og diskusjoner i gruppe i breakout-rooms. I mitt materiale har jeg kun gjort opptak av plenumsøktene og brukt dette som grunnlag for min analyse. Det var i alt tre plenumsøkter. I gruppediskusjonene foregikk tolkingen utenom to-tolksystem, og fordi jeg ville utforske samarbeidsstrategier mellom tolkene gjorde jeg ikke opptak av gruppediskusjonene. Opptaket av plenumsøktene ble til sammen på ca 1 time.

Utdragene jeg fokuserer på er knyttet til samarbeid mellom hovedtolk og medtolk, og jeg har særlig fokus på reparasjonsarbeid som samarbeidsstrategier. Empirien er egnet for å utforske hvordan tolkers samarbeidsstrategier kan komme til syne i en digital kontekst.

3. Metode

3.1.2 Sekundærmateriale

I tillegg til lyd- og videopptak av tolking i digitalt webinar, har jeg observert de to tolkene i en forberedelsesøkt i forkant av oppdraget, og deltatt i debrifing i etterkant i form av et semistrukturert gruppeintervju.

Et begrep som ofte brukes når man beskriver observasjonsstudier som inkluderer å være tilstede og observere et miljø eller en organisasjon, er *etnografisk feltarbeid*, og denne tilnærmingen prioriterer ofte observasjonsdata hvor forskeren skaper kunnskap om et felt over lengre tid (Skilbrei, 2019, s. 58). Mine observasjonsøkter kan knapt kalles deltakelse i et felt over lengre tid, men er snarere et *mikroetnografisk* bidrag til mitt primærmateriale. Sosiale hendelser, interaksjon og samhandlingsprosesser kan ikke defineres og beskrives uten sammenheng, men i stedet kan man si at det er « (...) a context, something within which they can be intelligibly – that is thickly – described» (Geertz, 1973, s. 153). Observasjonene fungerer dermed nettopp som et sekundærmateriale som er viktig for å kontekstualisere primærmaterialet.

Uken før webinaret hadde tolkene en forberedelsesøkt der jeg ble invitert med som observatør. Gjennom observasjon av tolkenes forberedelsesøkt fikk jeg innsikt i tolkenes diskusjon av deres rammebetingelser for å kunne gjennomføre dette oppdraget. Det ble blant annet diskutert hvordan nasjonale og kommunale restriksjoner i forbindelse med koronapandemien gjorde det umulig for tolkene å samlokaliseres under oppdraget. Videre diskuterte tolkene ulike tegn i norsk tegnspråk knyttet til engelske fagtermer og uttrykk knyttet til dette webinaret i forbindelse med forberedelsesmateriale de hadde mottatt fra arrangørene. Gjennom observasjon av forberedelsesøkten fikk jeg med andre ord tilgang til informasjon som ikke blir gjort tilgjengelig for meg gjennom lyd- og videopptak, og som kontekstualiserer hvilke premisser tolkene agerer og samarbeider innenfor i en gitt tolkemediert interaksjonssituasjon.

Etter webinaret ble tolkene invitert til en ettersamtale som hovedsakelig tok form som et semistrukturert intervju, se intervjuet i vedlegg 2. Tolkene var informert om at jeg ville stille noen spørsmål rundt deres samarbeid i den tidligere tolkesituasjonen, og at intervjuet ville ha en total varighet på maks 45 minutter (se vedlegg 1). Selve intervjuet bar derimot preg av å være en debrifingssamtale mellom tolkene med meg som observatør heller enn et intervju. Jeg stilte et innledende spørsmål om hvordan tolkene jobber når de tolker mellom et talespråk og et tegnspråk, og motsatt. Dette førte til en samtale mellom tolkene hvor de utveksler erfaringer rundt øvrige temaer som dreide seg om utfordringer og muligheter når det gjelder tolking i en digital kontekst, og hvordan den digitale dimensjonen påvirker nyutdannede tolker sin

3. Metode

profesjonsutøvelse. Formålet med økten var å få tilgang på tolkenes erfaringer fra tolking av webinarer.

3.2. Transkripsjon

Transkripsjon er en viktig del av samtaleanalyse for å analysere interaksjonens dynamikk. Transkripsjon er en nedtegnelse av ytringer og som utføres med formål å studere samtals interaksjonsstruktur, språklige form, og innhold (Linell, 2011, s. 129). Ikke-verbale elementer og samspill med ytre artefakter gjengis ofte også med ulike typer betegnelser som ikke finnes i vanlig tekstortografi. Begrepet *transkripsjon* kan brukes både om selve transkriberingsprosessen og om det skriftlige produktet. En transkripsjon kan ha varierende grad av detaljer avhengig av formålet med analysen. Den kan for eksempel begrense seg til visse verbale aspekter i talen, eller kan inkludere andre interaksjonelle og gestuelle aspekter i tillegg til de talte ytringen.

Transkripsjonsprosessen har alltid vært en sentral del av samtaleanalyse (Boden, 2015, s. 276). Å skulle gjøre en samtaleanalyse i tråd med prinsipper i CA innebærer å være tett på datamaterialet, og det er viktig at forskeren som skal gjennomføre analysen er involvert i transkripsjonsprosessen, og klarer å integrere transkripsjon og analyse. Samtidig er det viktig å huske på at det faktiske datamaterialet er opptakene, og at man parallelt med transkriberingen også går tilbake til opptaket. Transkripsjonsprosessen innebærer en møysommelig tilnærming til datamaterialet, og prosessen bør sees på som en essensiell forskningsaktivitet heller enn et steg i forskningen. Transkripsjon er med andre ord en del av analysen snarere enn en observasjon. Transkripsjon er ikke en fasit eller en en-til-en presentasjon av samtalen, men heller en rekke beslutninger som resulterer i en skriftlig framstilling av samtalen.

3.2.1. Transkripsjonskonvensjoner

Vi har ulike konvensjoner for transkripsjon som kalles transkripsjonsnøkler. En transkripsjon skal være praktisk i forbindelse med sitt forskningsformål, hvilket innebærer et krav om lesbarhet. Transkripsjonsnøkler som brukes for å transkribere lyd- og videoopptak tilpasses både hensikten med analyse og forskningsformålet til studien.

3. Metode

Transkripsjonene som vises i analysen i denne studien er presentert med flere linjer av transkripsjoner. Per linje vises fem rader med ulike transkripsjonsnivåer. Talespråklige ytringer på øverste rad markert med initialer til deltakerens rolle, med oversettelse til norsk på raden markert med OVS. Av pedagogiske hensyn for å gjøre transkripsjonsutdragene mer lesbare er oversettelse til norsk ikke inkludert i transkripsjonsutdragene i teksten. Vedlegg 3 illustrerer hvordan transkripsjoner med oversettelse ser ut. Videre vises hovedtolkens talespråklige og tegnspråklige ytringer i raden markert med HT, der tegnspråklige ytringer skrives i versaler mens talespråklige ytringer skrives i små bokstaver. De to nederste radene markert med fet skrift viser hovedtolks gestikulerende handlinger i **HT** og medtolkens handlinger i **MT**. Gestikuleringer markeres med symboler slik vist i transkripsjonsnøkkelen presentert i udnerkapittel 3.2.1.3 og i fet skrift. Transkripsjonen blir seende ut slik utdraget nedenfor viser:

3.MD4: yeah i agree with md2 and for me as well i feel very
HT: %HA SMÅ # BILDER PEK-jeg%(0.5)Pek-jeg ENIG MD2 PEK-jeg
HT: %((vender kropp og tegnutførelse mot høyre i skjermen))% ^ ((beveger kropp tilbake til midten av skjerm-bilde))
MT:
Bilde: #6

Videre presenteres transkripsjonskonvensjonene for transkripsjon av talespråklige ytringer, tegnspråklige ytringer, og kroppslige bevegelser.

3. Metode

3.2.1.1. Transkripsjonsnøkkel for talespråklige ytringer

I denne teksten har jeg støttet meg på Gail Jeffersons (2004) system, der jeg har gjort modifikasjoner for å tilpasse konvensjonen til mitt formål. Tabellen nedenfor viser transkripsjonsnøkkelen som er brukt for å transkribere talespråklige ytringer.

Transkripsjonsnøkkel for talespråk (Jefferson, 2004)	
[overlapp]	Samtidig snakk på talespråk.
<u>ord</u>	Trykksterkt ord eller trykksterk stavelse.
(..)	Pause under ett sekund.
(2)	Pause lengre enn ett sekund.
ord:	Lengre lyd.
.	Fallende intonasjon.
,	Noe stigende intonasjon.
?	Stigende intonasjon.

Tabell 1: Transkripsjonsnøkkel for talespråklige ytringer basert på Jefferson (2004).

Jefferson sitt system er omfattende og har siden det ble introdusert på 70- tallet blitt mye brukt i forbindelse med samtaleanalyse, og implementeres i min transkripsjonsprosess av talespråklige ytringer. Modifikasjonene som er gjort med Jeffersons system innebærer i stor grad en forenkling av hennes transkripsjonsnøkkel, da det tjener mitt forskningsformål å begrense detaljnivået i transkripsjonen.

3.2.1.2. Transkripsjonsnøkkel for tegnspråklige ytringer

Transkripsjonen av tegnspråklige ytringer har jeg i likhet med transkripsjon av talespråk basert på basisstrukturen til konvensjoner for transkripsjon innen samtaleanalyse (Jefferson, 2004). Jeg baserer meg på Skedsmo (2020a) sin transkripsjonsnøkkel for transkripsjon for tegnspråk, som igjen har tatt utgangspunkt i Jefferson (2004) sine konvensjoner. Skedsmo sine transkripsjonskonvensjoner har blitt brukt for å transkribere opptak av flerpartssamtaler på norsk tegnspråk. Transkripsjonsnøkkelen er presentert i tabellen under.

3. Metode

Transkripsjonsnøkkel for tegnspråk (Skedsmo, 2020a [Jefferson, 2004])	
TEGN	Tegn er skrevet i ubøyd form og versaler.
TEGN_	Tegneren holder siste del av tegnet.
TEGN*	Tegnet blir avbrutt i gjennomførelsen.
O-R-D	Tegneren bokstaverer ordet.
LBØY	Listebøye. Tegneren knytter mentalt to eller flere temaer til hver finger i passiv hånd.
<TEGN>	Tegnet gjennomføres saktere enn omkringliggende snakk.
PEK-ord	Tegneren peker i tegnrommet. Ordet etterfulgt av PEK viser til hva tegneren peker på.
(..)	Pause under ett sekund.
(2)	Pause lengre enn ett sekund.

Tabell 2: Transkripsjonsnøkkel for tegnspråklige ytringer basert på Skedsmo (2020a)/ Jefferson (2004).

Tegnspråklig ytringer skrives med versaler i ubøyd form slik presentert i transkripsjonsnøkkel hos Skedsmo (2020a). Videre følger jeg også Skedsmos transkripsjonskonvensjoner når det gjelder presentasjon av bokstaverte ord, samt avbrutte og holdte tegn. Modifikasjonene innebar å inkorporere symboler for tegn som gjennomføres saktere enn omkringliggende snakk (< og >) og kortform for listebøye.

3.2.1.3. Transkripsjonsnøkkel for gestikulering

I forbindelse med transkripsjon av gester og andre kroppslige uttrykk og posisjoneringer som kommer i tillegg til tegnspråklige uttrykk har jeg basert meg på Mondadas (2019) konvensjoner for multimodal transkripsjon, med modifikasjoner for å tilpasse konvensjonen til mitt forskningsformål. Dette er vist i tabellen nedenfor.

Transkripsjonsnøkkel for synlig oppførsel (Mondada, 2019)	
Ord	Synlig gestikulerende atferd beskrives med fet skrift.
↑	Hodebevegelse. Tolken hever hodet
↓	Hodebevegelse. Tolken senker hodet.
↑↓	Hodebevegelse. Tolken nikker.

3. Metode

→	Kroppslig bevegelse. Tolken lener seg fram mot skjerm.
←	Kroppslig bevegelse. Tolken lener seg tilbake til oppreist sittestilling.
∨	Ansiktsuttrykk. Tolken senker øyenbryn.
∧	Ansiktsuttrykk. Tolken hever øyenbryn.
((ord))	Beskrivelse av kroppslig handling inni dobbel parentes.
Symbol_	Symbol etterfulgt av understrek signaliseres at handlingen holdes.
%	Symbolet signaliserer kroppsbevegelse som opptrer synkront med talespråklige og/ eller tegnspråklige ytringer.
#	Nummertegn signaliserer det nøyaktige tidspunkt der et bilde ble tatt.

Tabell 3: Transkripsjonsnøkkel for kroppslige bevegelser basert på Mondada (2019).

Det grunnleggende prinsippet for multimodale transkripsjoner er i dette systemet at beskrivelser av kroppslige bevegelser og gester gjengis på egen rad, og rammes inn med spesialtegn som betegnes synkroniseringstegn. Slike synkroniseringstegn (%) føres også inn på øvrige rader for talespråk og tegnspråk for å signalisere når den synlige handlingen skjer.

Modifikasjonene innebærer bruk av piler som symbol for å signalisere bevegelser med hode og overkropp. Symbolene → og ← beskriver tolk eller medtolk som lener seg fram mot skjerm og tilbake til oppreist stilling, mens symbolene ↑ og ↓ viser til heving og senking av hodet samt nikk. Beskrivelser i doble parentes viser til bevegelser ut over hodenikk og overkroppsbevegelser rettet mot midten av skjermbildet. Der multimodale transkripsjoner presenteres med bildeeksempler vises dette på egen rad, og er signalisert med symbolet #.

3.2.2. Overveielser i transkripsjonsprosessen

De ulike formene for transkripsjoner som jeg tar i bruk må ses i sammenheng med hverandre. Ulike transkripsjonsformat dekker som nevnt ulike analytiske formål, og i samtaleforskning veksles det mellom å foreta transkripsjon basert på lydopptak, å transkribere kun tegnspråklige ytringer basert på bildeopptak, samt å transkribere kroppslige handlinger kun basert på videoopptak. I forbindelse med mitt forskningsformål, der imot, var ikke dette en hensiktsmessig tilnærming til materialet. I et forsøk på å fange kompleksiteten i interaksjonen gjorde jeg et bevisst valg der jeg gjennomførte transkripsjonen min lagvis, der den første transkripsjonen ble gjort av de talespråklige ytringene.

3. Metode

Ved første gjennomgang av materialet noterte jeg ned hvilke tidspunkt i løpet av opptaket der begge tolkene var synlige på skjermen, da jeg betraktet det som aktuelt å kun transkribere sekvenser der både hovedtolk og medtolk er synlige. Dette fordi jeg anså det som viktig at begge tolkene er synlige i bildeopptaket for å kunne analysere samarbeid og reparasjonsteknikker. Videre transkriberte jeg talespråklige ytringer, da seminaret foregikk på engelsk talespråk og norsk tegnspråk. De talespråklige ytringene ble transkribert med bakgrunn i transkripsjonsnøkkelen presentert i 3.2.1.1.

Deretter transkriberte jeg tegnspråklige ytringer med bakgrunn i transkripsjonsnøkkelen presentert i 3.2.1.2. Jeg valgte å transkribere samtlige tegnspråklige ytringer i sekvensene der begge tolker er synlige, uavhengig av om jeg oppdaget reparasjonsinitiativ ved de første gjennomgangene av materialet. Grunnen til at jeg valgte å transkribere tegnspråklige ytringer i samtlige sekvenser der begge tolker er synlige, er fordi både reparasjonsinitiativ og samarbeidsstrategier som tas i bruk blant tolkene kan være mer eller mindre usynlige ved første øyekast. Et ufullstendig tegn produsert av hovedtolk eller et nikk av medtolk er mikrosignaler som kan analyseres som komplekst samarbeid rundt reparasjon. Da jeg som nevnt er av den oppfatning at de ulike lagene i transkripsjonen må sees i sammenheng, mente jeg også at transkripsjonsprosessen ikke kan gjøres som tre ulike prosesser som kombineres avslutningsvis for å presentere funn. Jeg betraktet det derfor som avgjørende at jeg simultant med transkribering av hovedtolk sine tegnspråklige ytringer, transkriberte medtolk sine kroppslige bevegelser og tegnspråklige ytringer.

Tredje fase i transkripsjonsprosessen innebar å transkribere kroppslig posisjonering og gestikuleringer med bakgrunn i transkripsjonsnøkkelen presentert i 3.2.1.3., der formålet var å fange kroppslige handlinger som opptrer utenom tegnspråklige ytringer knyttet til grammatikken og syntaksen. I denne fasen fokuserte jeg på hovedtolkens gestikuleringer, og jeg valgte ut sekvenser hvor jeg anså det som hensiktsmessig å inkludere bildeeksempler.

Et viktig formål i mitt prosjekt er å presentere empirien på en hensiktsmessig måte slik at interaksjonen mellom primærdeltakere og tolker, samt mellom hovedtolk og medtolk kommer i forgrunn. Det reiste seg dermed noen etiske problemstillinger knyttet til hvilket språk jeg skulle sette i forgrunnen, og hvilket språk jeg skulle presentere først i mine transkripsjoner. En viktig vurdering i denne sammenhengen var at det verbalspråklige ikke skulle være normen i valg av transkripsjonsformat. Grunnen til at jeg har valgt å presentere det talespråklige først i

3. Metode

mine transkripsjoner er fordi jeg har hatt som formål å undersøke tolkenes samarbeid i en tolkemediert situasjon der det tolkes fra engelsk talespråk til norsk tegnspråk, og sett fra et *sekvensialistisk* perspektiv er talespråket et forløp.

De tegnspråklige ytringene kan ikke analyseres separat fra de talespråklige ytringene. En selvreparasjon gjort av en tolk på norsk tegnspråk kan kun kategoriseres som nettopp det dersom det analyseres i sammenheng med den talespråklige ytringen den oppstår i relasjon til. Kun når det fremgår av transkripsjonen av den talespråklige ytringen at taleren ikke gjør en selvreparasjon, kan man forstå tolkens ytringer som en selvreparasjon heller enn en oversettelse av talerens selvreparasjon. Kroppslige bevegelser kan heller ikke analyseres adskilt fra de talespråklige og tegnspråklige ytringene. Norsk tegnspråk et fullverdig lingvistisk system som bruker bevegelser med hender, hode, ansikt og overkropp for å formidle språklige uttrykk (se kapittel 2.4.). Tolkenes kroppslige bevegelser må dermed sees i sammenheng med *både* talespråklige og tegnspråklige ytringer for å kunne gjøre et analytisk skille på hva som jeg velger å kategorisere som en gest, og hva som kan betraktes som en del av det norske tegnspråkets syntaks.

3.3. Forskerposisjon

Fram til nå har jeg presentert min framgangsmåte ved innsamling av primær- og sekundærmateriale, samt min framgangsmåte i forbindelse med transkripsjonsprosessen. Videre vil jeg reflektere rundt min forskerposisjon og jeg inntar både et innenfra- og utenfra-perspektiv.

Jeg er utdannet tegnspråktolk, og jobber til daglig som tegnspråktolk ansatt på en tospråklig arbeidsplass. Dette betyr at norsk tegnspråk er mitt andrespråk. Selv har jeg erfart liknende tolkesituasjoner slik den som utspilte seg i workshopen, og har dermed førstehåndskunnskap når det gjelder potensielle utfordringer tolkene kan møte på i en såpass kompleks interaksjonssituasjon. Med dette som bakteppe kan det sies at jeg har et epistemologisk privilegium (Skilbrei, 2019, s. 60), hvilket innebærer at jeg har evne til å forstå en handling eller et fenomen fordi jeg har en spesiell erfaring eller identitet knyttet til situasjonen. Å ha egne erfaringer på det man studerer kan betraktes som både en styrke og en svakhet. På den ene siden er erfaringslikheten en fordel ved at jeg kan relatere til situasjonens kompleksitet, og videre gjennom min tegnspråkkompetanse kan foreta egne transkripsjoner av materialet og på denne

3. Metode

måten legge merke til reparasjonssekvenser. På den andre siden kan det være en risiko for at mine egne erfaringer påvirker fortolkningsprosessen i den grad at jeg foretar subjektive fortolkninger av hendelser som kun kommer implisitt til syne i materialet.

Sarangi understreker at «[w]orkplace communication researchers need to embrace professionalism, constituted in expertise in the subject matter as well as a heightened sense of ethical awareness» (Sarangi, 2018, s. 214). Dette innebærer at forskere på språk og kommunikasjon i profesjoner med et anvendt kunnskapsformål må være reflekssive i forhold til både det empiriske materialet og fortolkningsprosessen. Jeg har etterstrebet å forholde meg reflekssivt til mitt materiale og til analyseprosessen, og jeg har etterstrebet å ha en viss analytisk distanse til forskningsprosessen. Dette kommer til syne ved at jeg kun presenterer eksempler fra sekvenser der begge tolkene er synlige i skjermbildet. Dette er for å unngå egne fortolkninger av materialet ut over det som er rent synlig. Ved å implementere en samtaleanalytisk tilnærming der jeg fokuserer på reparasjonssekvenser som kommer til syne i datamaterialet fokuserer jeg på aktiv tolk sine reparasjoner og medtolk sine responssignaler og reparasjonsløsninger, og dette innebærer at jeg etterstreber å analysere faktisk interaksjon slik det kommer til uttrykk i kommunikasjonen i situasjonen.

3.4. Etiske betraktninger

Forskningsetikk handler om både den fysiske og epistemologiske posisjoneringen når det gjelder hva man skal observere, hva forskeren velger å transkribere og etter hvilken transkripsjonsnøkkel, hva man velger å analysere og fortolke, og hvilke funn man velger å formidle (Sarangi, 2018).

3.4.1. Kontakt med arrangører, informanter og primærdeltakere

Jeg ble satt i kontakt med arrangørene av webinarret gjennom en ansatt i universitets- og høgskolesektoren som jobber ved utdanningsinstitusjonen som sto ansvarlig for arrangementet. Jeg tok deretter kontakt med arrangørene via e-post der jeg informerte om prosjektet mitt, og fikk samtykke til å gjøre lyd- og videopptak av webinarret for å analysere tolkenes samarbeid. Jeg tok deretter kontakt via e-post med tolkene som skulle tolke arrangementet, og spurte dem direkte om de kunne tenke seg å delta i dette forskningsprosjektet. Etter å ha fått førstegangs samtykke av hver av tolkene fikk de tilsendt informasjonsskriv og samtykkeerklæring som var godkjent av NSD, hvilket tolkene signerte og returnerte til meg i forkant av workshopen.

3. Metode

I tillegg til å være i kontakt med informantene og arrangørene i forkant av arrangementet, var jeg også i kontakt med døve primærdeltakere som var påmeldt webinar. Jeg informerte dem at jeg ville gjøre lyd- og videoopptak av tolkene som skulle yte tolketjenester ved webinar, og at formålet med opptaket var å analysere tolkenes samarbeidsstrategier når de tolker fra engelsk talespråk til norsk tegnspråk. De øvrige deltakerne ble informert ved starten av webinar om at jeg skulle gjøre opptak og hvilke formål opptakene skulle tjene. Samtlige ble informert om deres rett til å reservere seg mot behandling av deres personvernopplysninger.

3.4.2. Ethiske overveielser i transkripsjonsprosessen

Jeg har anonymisert samtlige deltakeres navn og har beholdt de organisatoriske rollene til deltakerne. De er navngitt etter hvilken rolle de har i situasjonen, der personen som leder webinar har fått navnet «Seminarleder», og deltakere er navngitt som «Møtedeltaker1», «Møtedeltaker2» også videre. Tallet som etterfølger «Møtedeltaker» er gitt ettersom når i opptaket de enkelte snakker eller blir henvist til, og gjenspeiler ikke i hvilken grad deltakeren var aktiv i løpet av webinar. Tolkene er også anonymisert og presentert henholdsvis ved betegnelsene «hovedtolk» og «medtolk». Da jeg fokuserer på rollene til deltakerne, vil rollen betegnet som «hovedtolk» innebære to ulike personer, og det samme gjelder for rollen betegnet som «medtolk».

I forbindelse med transkribering av deltakernes ytringer på engelsk talespråk, har jeg valgt å transkribere ytringene i form av leksikalske enheter. Dersom det talespråklige sto i forgrunn ville det vært relevant å transkribere sekvensene med flere interaksjonelle detaljer, men mitt formål er å ha særlig fokus på det tegnspråklige og gestuelle. Bildeeksempler som er inkludert i de transkriberte utdragene er anonymisert gjennom programmet InstantPhotoSketch.

Blikkbruk er en viktig referent og setningsmarkør i tegnspråklig syntaks og grammatikk (Liddell, 2003). Tegnspråklig interaksjon er i stor grad avhengig av blikkbruk, blant annet for å sikre turtaking og når det gjelder initiering av reparasjoner. Siden arrangementet ble gjennomført digitalt, og opptaket ble gjort uten at jeg var i samme rom som tolkene, kunne jeg ikke vite hva den enkelte tolk refererer til ved å plassere blikket sitt et visst punkt i skjermbildet. Etter en grundig overveelse, og etter å ha forsøkt å transkribere tolkenes blikkbruk i sekvensene der jeg oppfattet reparasjonsarbeid, valgte jeg ikke å inkludere transkriberinger av blikk i de endelige transkripsjonene.

3. Metode

3.4.3. Kontakt med NSD

Ifølge Forskningsetikkloven §9 (Lov om organisering av forskningsetisk arbeid – LOV-2017-04-28-23) stilles det strenge krav til behandling av personinformasjon og redegjørelse for forskningens samfunnsnytte. Da mitt prosjekt innebærer behandling av personopplysninger i form av lyd- og videopptak av deltakere samt signert samtykkeskjema (se vedlegg 1), ble prosjektet meldt til Norsk senter for forskningsdata (NSD) for forhåndsvurdering av mitt forskningsdesign. I meldeskjemaet fremgikk blant annet min beskrivelse av hvordan jeg skulle gjøre videopptak av tolkene i den digitale situasjonen, og i den forlengelse gjøre lydopptak av talespråklig forelesers ytringer som ble tolket til norsk tegnspråk.

Etter førstegangs innsendelse av prosjektet til NSD fikk jeg tilbakemelding om å utdype hvordan videoseansen vil foregå og om jeg vil få lyd- og videopptak av andre utenfor utvalget mitt. Dette resulterte i en skriftlig og muntlig dialog med min tildelte rådgiver hos NSD om i hvilken grad andre personer utenfor mitt utvalg ville komme til syne enten via lyd eller film i mitt opptak. Mitt formål er å undersøke interaksjon og samarbeid mellom tolkene i interaksjonen, og eventuelle innspill fra andre utenfor mitt utvalg vil ikke være fokus for analyse. Med bakgrunn i dialogen med NSD ble andre deltakere i webinarret dermed registrert som tredjepersoner i meldeskjemaet da det fremgikk at tredjepersoner vil kunne fremgå i opptakene.

Tredjepersoner ble registrert i mitt skjema til behandling av personopplysninger med forutsetning at tredjepersonene mottar informasjon der det informeres om behandling av data og deres rett til å protestere mot behandling av deres personvernopplysninger. Dette ble informert muntlig til samtlige deltakere i webinarrets oppstart og forut for seminaret til de som arrangerte. Videre fremheves det at det kun skal registreres alminnelige kategorier av personopplysninger om tredjeperson, og disse skal anonymiseres fortløpende. Med bakgrunn i disse endringene vurderte NSD at behandlingen av oppfyller vilkåret om vitenskapelig forskning, og dermed utfører en oppgave i allmenhetens interesse, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav e), jf. art. 6 nr. 3 bokstav b), jf. personopplysningsloven § 8.

4. Analyse

3.5. Analytisk tilnærming

I analysen implementerer jeg en samtaleanalytisk tilnærming der jeg tar utgangspunkt i lyd- og bildeopptak av en ekte interaksjonssituasjon. Innen samtaleanalyse brukes opptak av naturlige interaksjonssituasjoner som det empiriske grunnlaget for analyse (Heritage & Clayman, 2010, s. 13). Data som forekommer naturlig og som er spilt inn betraktes som sentralt når det gjelder å fange detaljene i interaksjonell organisering. Med andre ord er formålet innen samtaleanalyse å basere seg på faktisk interaksjonell praksis i de naturlige kontekstene der praksisen forekommer, hvilket også kommer til syne i datamaterialet til denne studien.

Sentrale dimensjoner ved samtaleanalyse er sekvensialitet, turtaking og reparasjon, der jeg retter fokus mot sistnevnte (jf kapittel 2.3.). Jeg søker å analysere reparasjonssekvenser som uttrykk for samarbeid mellom to tolker i en tolkesituasjon, der selv-initiering og selvreparasjon samt responssignaler er nøkkelbegreper. Videre implementerer jeg også en multimodal analytisk tilnærming til analyse av datamaterialet (Broth & Keevallik, 2020). Mennesker benytter seg av ulike kommunikative ressurser for å kommunisere med hverandre, og multimodal interaksjonsanalyse fokuserer på alt fra tale og språk, til kropp og rom som mulige ressurser for handling og meningsskaping. Multimodalitet handler om kroppslig oppførsel inkludert det verbale eller tegnede språket, i sin tidsmessige, romslige og materielle sammenheng. Forholdet mellom de ulike kommunikative ressursene og hvordan disse brukes i situert interaksjon er kjernen i multimodal interaksjonsanalyse, og jeg søker å fokusere på tolkenes bruk av kroppslig posisjonering i rommet i den digitale konteksten i analysen av gestuelle uttrykk.

4. Analyse

Formålet med min studie er å kaste lys over kommunikative vilkår for samarbeid mellom tolker i team i en digital kontekst. Med dette som bakgrunn søker jeg å undersøke hvordan tolk og medtolk koordinerer sitt samarbeid gjennom bruk av reparasjonssekvenser. Etter gjennomgang av mitt datamateriale og transkripsjonsprosessen bemerket jeg flere forekomster av reparasjoner i den tolkede interaksjonen, og det som kom fram av reparasjonsinitiativ kan kategoriseres som selvinitierte reparasjoner. På tvers av materialet fant jeg totalt 13 reparasjoner, men av anonymiseringshensyn er 6 av eksemplene presentert i analysen. Utdragene som presenteres i analysen er valgt basert på om det oppstår reparasjoner i

4. Analyse

sekvensene, at begge tolkene til enhver tid er synlige, samt at materialet lar seg anonymisere i henhold til taushetsplikt.

I utdragene som presenteres videre vil jeg vise til ulike typer reparasjonsinitiativ og samarbeidsstrategier blant tolkene. Jeg vil presentere analyser av reparasjonssekvenser der selvinitierte reparasjoner er fellesnevneren. Blant eksemplene på selvinitierte reparasjoner vil jeg presentere analyserte sekvenser der selvinitierte reparasjoner kommer til uttrykk som både spesifikke og ikke-spesifikke reparasjonsinitiativ, og hvor både initiator løser reparasjonen og medtolk bidrar med reparasjonsløsninger. Noen av sekvensene i utdragene er eksemplifisert ved bilder, der aktiv tolk vises i stort bilde, og medtolk vises i øverste bilderad, andre bilde fra venstre.

4.1. Selv-initierte selvreparasjoner hos hovedtolk

Følgende sekvenser finner sted innledningsvis i webinarret. Seminarleder har presentert seg selv og andre arrangører, og har igangsatt en introduksjonsrunde blant deltakere. Samtlige 21 deltakere skal presentere sitt navn, hvor de jobber, samt sin favorittsnack. Utdraget viser en transkripsjon av den første og den andre deltakeren til å presentere seg under innsjekken. Møtedeltaker 6 (MD6) har allerede presentert sitt navn og arbeidssted, og skal presentere sin favorittsnack, slik vist i utdrag 1. Det samme gjelder møtedeltaker 7 (MD7) som presenteres i utdrag 2.

Utdrag 1:

1.MD6: my favorite snack at the moment uhm

HT: MIN FAVORITT % (0.5) % GODTERI

HT: %↑ (myser) %

MT:

2.MD6: i would have to say are bagels

HT: **ELLER** **#SNACK** **S-N-A-#C-K** ER BAGEL

HT:

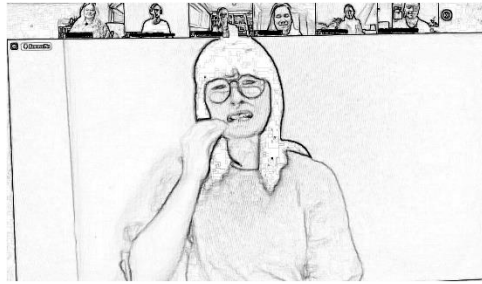
MT:

↑↓

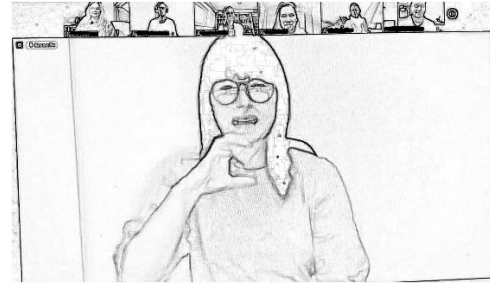
Bilde: #1a

#1b

4. Analyse

Bilde 1a

Bilde 1b

I denne sekvensen gjør aktiv tolk tre ulike oversettelser for det engelske ordet *snack*. I linje 1 gjør hovedtolken tegnet for GODTERI med norsk ordbilde *godteri* når møtedeltaker 6 sier *snack*. Innledningsvis når seminarleder presenterer innholdet for introduksjonsrunden velger tolken å oversette ordet til GODTERI på norsk tegnspråk. Dette er første runden en deltaker bruker betegnelsen *snack*.

Stillhet og korte pauser kan oppstå under pågående turer som en konsekvens av at taleren leter etter et ord. Slike pauser er ofte etterfulgt av enten tvilslyder eller at taleren avbryter seg selv. Denne avbrytelsen har funksjonen som selvreparasjon, og kan komme til uttrykk ved at taleren avbryter seg selv midt i et ord og begynner ytringen på nytt, eller at taleren fullfører ytringen og deretter endrer og omformulerer ytringen (Norrby, 2014, s. 152-154). I utdrag 1 pauser tolken og hever hodet mens det mysers før det det engelske ordet *snack* oversettes til GODTERI. Denne pausen kan fortolkes som starten på tolkens reparasjonsinitiativ, der tolken innledningsvis velger å tolke *snack* slik det ble tolket tidligere under arrangørens introduksjon. Videre velger tolken å legge til to alternativer til den opprinnelige tolkingen av ordet *snack*, nemlig SNACK (bildeeksempel 1a) og bokstavering av det engelske ordet (bildeeksempel 1b). Selvreparasjonen skjer med andre ord i form av to ulike tegn og bokstavering. Medtolken bekrefter reparasjonsinitiativet med et nikk etter at hovedtolken har tolket ferdig ytringen, slik vist i linje 2. Videre i interaksjonen når ordet *snack* blir nevnt av deltakerne blir det tolket av begge tolkene til SNACK slikt tolken gjør vist i bildeeksempel 1a.

Utdraget vist nedenfor innebærer også en selvreparasjon hos hovedtolk.

4. Analyse

Utdrag 2:

1.MD7: i <would> <say> that my favorite chips would be:

HT: TRO PEK-jeg MIN FAVORITT SNACK NÅ

HT:

MT:

2.MD7: salt and vinegar chips

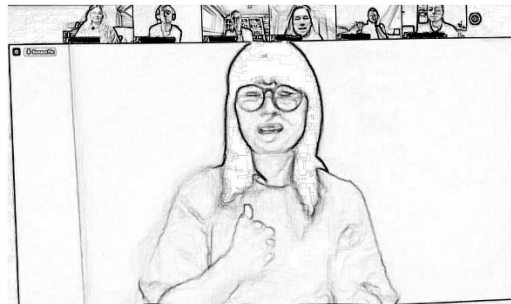
HT: SALT (.)<OG>(.) EDDIK(1)EDDIK(2) POTETGULL

HT:

MT:

→ _____ # ↑#< ↓
#2

Bilde:

Bilde 2

I dette utdraget gjør tolken også en pause som kan fortolkes som starten på hovedtolken sitt reparasjonsinitiativ, slik vist i linje 2 ved (.)<OG>(.) Etter pause og at tegnet OG holdes gjør tolken to ulike tegn for det engelske ordet *vinegar*, også vist i linje 2. Under hovedtolk sin første pause lener medtolk seg fram mot skjermen, og holder framoverlent stilling mens hovedtolken viser tegnet for EDDIK(1) og deretter omformulerer ytringen til EDDIK(2). Medtolken forblir framoverlent til aktiv tolk har fullført tolkingen av møtedeltaker 7 (MD7) sin ytring, og bekrefter reparasjonsløsningen med et nikk mens han fører overkroppen tilbake til oppreist stilling, slik vist i bildeeksempel 2.

4.2. Spesifikt reparasjonsinitiativ

Følgende sekvens finner også sted innledningsvis i webinarret i etterkant av utdraget presentert i kapittel 4.1. Seminarleder (SL) har presentert seg selv og andre arrangører, og har satt i gang en introduksjonsrunde blant deltakerne. Samtlige 21 deltakere skal presentere sitt navn, hvor de jobber, samt sin favorittsnack. Sekvensen viser en transkripsjon av den femte i rekken til å

4. Analyse

presentere seg under innsjekken. Møtedeltaker 1 (MD1) har allerede presentert sitt navn og arbeidssted, og skal presentere sin favorittsnack. Møtedeltaker 1 snakker engelsk talespråk, men har ikke engelsk som morsmål.

Utdrag 3:

1. MD1: i am actually with md2 on the chrisps issue

HT: FAKTISK JEG STØTTE MD2

HT:

MT:

2. MD1: although i have recently discovered %ribbe chips% for

HT: SIN GULL*POTETGULL MEN OGSÅ (1)

HT: %((frys))%

MT: ↑ ↓ %v →%_____

3. MD1: myself so maybe that's new

HT: R _____

HT: → _____

MT: → _____

4. SL: (1) thank you(..) [md3]?

HT: _____ [hum:](..)md1 what did you SI say (0.5)

HT: → _____

MT: _____ ← # R-I-B-E-R → _____

Bilde: #3

Bilde 3

4. Analyse

5. MD1: (1) ribbe, (1) like the the: uh

HT: R what CHIPS kind of chips CHIPS _____

HT: → _____

MT: → _____ ←^↑ Å RIBBE RIBBE

6. MD1: chri[stmas food]

HT: [oh okay fine] R- RIBBE (0.5) TAKK

HT: ↑← ↑↑↑ ((smil)) ↓↑ ↓↑

MT: ((smil)) _____

7. SL: (0.5) md4.

HT:

HT: ((tommel opp)) ((smil)) _____

MT: _____

I sekvensen overfor forteller møtedeltaker 1 i linje 1-3 om sin favorittsnack ved å referere til en tidligere deltaker sin presentasjon, samt introdusere en ny snack. Når seminarleder går videre til neste deltaker, avbryter hovedtolk sekvensen og ber møtedeltakeren gjenta hva slags chips det var snakk om (linje 4 og 5). Deltakeren gjentar hva vedkommende sa i linje 4, og tolken responderer med «okay, fine» i linje 6. Crawley (2016) har undersøkt tegnspråktolkers reparasjonsinitiativ i dialogtolking, og har observert en tre-trinns-modell tolkene bruker til spesifikke reparasjoner, nemlig «stop – account – act» (s. 201). Dette innebærer at tolken først 1) stopper den som snakker ved at tolken trekker til seg blikket fra den tegnspråklige, ser mot eller lener seg mot den talespråklige, videre 2) sier noe om hva som er problemet eller spør direkte etter det de trenger, og avslutningsvis 3) går tilbake til å tolke, med eller uten en slags «kvittering» («ok», «takk» eller liknende) (Crawley, 2016).

I linje 2 gjør hovedtolken en selvreparasjon ved å starte tegnet GULL etterfulgt av tegnet POTETGULL. Når hovedtolken gjør tegnet for GULL hever medtolken hodet, og senker hodet umiddelbart i respons til hovedtolkens reparasjon til tegnet POTETGULL. Reparasjonen fører til at tolkens formidling samsvarer med møtedeltaker 1 sin formulering «chrisps» i sin ytring. Videre kan denne sekvensen analyseres i Crawleys (2016) tre-trinns-modell. I linje 2 tar

4. Analyse

hovedtolken en pause mens hun viser bokstaven R etterfulgt av at hun lener seg fram mot skjermen og sier navnet til deltakeren som snakker i linje 2. Dette er trinn 1, «stop». Samtidig som hovedtolkens fryste blikk og kroppsholdning senker medtolken øyenbrynene og lener seg nærmere sin skjerm, slik vist i bilde 5 i linje 4. Dette er medtolkens initiativ til respons.

Videre i trinn 2, «account», gjør hovedtolken rede for hva hen trenger for å fullføre tolkingen, nemlig gjentakelse av hva slags type chips deltakeren snakker om. Denne talespråklige redegjørelsen foregår simultant med norske tegn slik vist i linje 4 og linje 5 i rad HT. Tolken gjør et spesifikt reparasjonsinitiativ ved å henvende seg direkte til deltakeren, og stiller først et spørsmål i form av «what did you say» slik presentert i linje 4. Etter en pause spør tolken om igjen enda et spørsmål i form av «what kind of chips» i linje 5. Deltakeren fullfører nærhetsparet og svarer etter andre forespørsel i linje 4 at deltakeren snakker om «ribbe». Parallelt med hovedtolkens innledning av et reparasjonsinitiativ i linje 3, der tolken avbryter seminarlederen med et «uhm», gir medtolken et forslag til reparasjonsløsning ved å rette seg opp og bokstaverer ordet R-I-B-E-R slik vist i bildeeksempel 3, der vi ser medtolken i øverste bilderad andre bilde fra venstre. Dette er ordlyden til det den neste ytringen som skal tolkes, der hovedtolken frøs i stedet for å tolke ordet. Medtolken beholder senkede øyenbryn og fremoverlent stilling til møtedeltaker 1 presenterer sin reparasjonsløsning ved å si «ribbe». Under møtedeltaker 1 sin ytring responderer medtolken umiddelbart ved å rette seg opp med hevede øyenbryn, og gjøre tegnet for RIBBE. Medtolken gjentar tegnet til hovedtolken gjennomfører reparasjonen.

Avslutningsvis i trinn tre, «act», kvitterer tolken på talespråk til deltakeren i linje 6, med «oh, okay, fine» etterfulgt av gjentakende nikk. Tolkens talespråklige ytring blir etterfulgt av å tolke ordet RIBBE, og avslutter sekvensen i linje 5 med å kvittere på tegnspråk ved å si «TAKK» etterfulgt av å vise gesten ‘tommel opp’ i linje 7. I motsetning til i sekvensen i trinn 2 der hovedtolken benytter seg av to språklige modaliteter simultant, tegn og tale, gjør foretar tolken i den avsluttende sekvensen en kodeveksling ved å kvittere først på talespråk (linje 6 «oh okay fine») og deretter på tegnspråk (linje 6 TAKK) etterfulgt av en gest (linje 7).

4.2. Selv-initiert selvreparasjon

Følgende sekvens er hentet fra en gruppediskusjon etter at ordstyrer har presentert tema for diskusjon. Temaet for plenumsdiskusjonen er møte med fordommer og forutinntatthet i forbindelse med ulike minoriteter man finner i storsamfunnet. Deltakeren som ytrer sekvensen

4. Analyse

nedenfor har tidligere fortalt om vedkommende sin erfaring med å forholde seg til fordommer og kulturelle minoriteter i forbindelse med sitt arbeid.

Utdrag 4:

1. MD4: as a foreigner, and as a hearing person, i feel that i

HT: SELV PEK-jeg

HT:

MT:

←

2. MD4: stand in a unique position to have these kinds of

HT: UTENLANDSK LBØY1 LBØY2 HØRENDE PEK-jeg (..) PEK-jeg

HT:

MT: ↑↓

↑↓

3. MD4: conversations(0.5)uhm(0.5)that my colleagues perhaps

HT: OPPLEVE **HA LITT UNIK (1) HA UNIK** <POSISJON> SOM

HT:

MT:

↑

↓

4. MD4: do not, and we have different(0.5)ya(..)positionings

HT: SETTE-I-GANG SAMTALE FORDI <ANDRE> KOLLEGA **HAR IKKE***

HT:

MT:

↑↓

5. MD4: within that kind of conversation

HT: **DE HAR ANNEN** POSISJONERING TILKNYTTET SÅNN SAMTALE

HT:

MT:

↑↓

4. Analyse

I sekvensen presenterer møtedeltaker 4 en distinksjon mellom seg selv som hørende og utenlandsk fagperson i forhold til sine kollegaer når det gjelder posisjonering til enkelte typer samtaler som handler om forholdet mellom majoritets- og minoritetskultur. I løpet av denne sekvensen gjør hovedtolken to selvreparasjoner. Reparasjonen i denne sekvensen skjer gradvis. Hovedtolken initierer selv i sin tur, og medtolken nikker som respons slik markert i rad MT. Innledningsvis i linje 1 og i linje 2 forteller møtedeltaker 4 om sin posisjonering som hørende og utenlandsk, og tolken begynner å presentere denne distinksjonen avslutningsvis i linje 1 grunnet tidsforskyvning i tolkeprosessen. Hovedtolken etablerer taleren som utenlandsk og hørende i listebøye hvilket innebærer at tegneren knytter mentalt to eller flere temaer til hver finger i passiv hånd (Liddell, 2003). Medtolken responderer med nikk som bekreftelse på hovedtolkens plassering slik vist i rad MT i linje 2. Problemkilden i denne reparasjonssekvensen er relatert til møtedeltaker som fagperson på den ene siden, og vedkommendes kolleger på den andre siden i forbindelse med enkelte samtaler.

I linje 2 markert i fet skrift gjør tolken reparasjonsinnledning ved å først ytre at JEG OPPLEVE HA LITT UNIK etterfulgt av en pause på ett sekund. Etter pausen omformulerer tolken seg og ytrer videre HA UNIK. I tolkens omformulering fra «HA LITT UNIK» til «HA UNIK POSISJON» formuleres siste ytring uten demperen *litt*, og sistnevnte ytring samsvarer med den talespråklige ytringen presentert i linje 1 og 2 der taleren ytrer uten dempere at vedkommende «feel that i stand in a unique position». Parallelt med hovedtolkens reparasjonsinnledning hever medtolken hodet når hovedtolken formulerer ytringen som LITT UNIK og bekrefter umiddelbart reparasjonen med et nikk når hovedtolken reparerer til HA UNIK POSISJON, slik vist i MT linje 3.

Videre i linje 3 bekrefter medtolken med nikk når hovedtolken fullfører distinksjonen den talende fagpersonen har etablert, når tolken gjør tegnet KOLLEGA. I følgende linje 4 gjør hovedtolken en reparasjonsløsning ved å avbryte seg selv i formuleringen KOLLEGA HAR IKKE og omformulerer til DE HAR ANNEN POSISJONERING slik det er vist i linje 5. Når hovedtolken har fullført reparasjonsløsningen ved å omformulere ytringen til at kollegaene har annen posisjonering responderer medtolken med et bekræftende nikk slik det kommer til uttrykk i MT linje 5. Hovedtolkens reparasjonssekvens er nå fullført.

4. Analyse

4.3. Selvinitiert reparasjon med andreinitiert reparasjonsløsning

Utdragene nedenfor er hentet fra en økt med plenumsdiskusjon som følger etter et foredrag om hvordan ansatte ved universitets- og høgskolesektoren kan takle usikkerhet i arbeidssituasjoner. Seminarleder gir ordet til deltakere som rekker opp virtuell hånd i Zoom. Tolkene har fram til nå byttet på hvem som er aktiv tolk og hvem som er medtolk om lag hvert femtende minutt, og hovedtolk i utdragene nedenfor har vært aktivt tolk i ca 5 minutter.

Utdrag 5, 30:05-30:12:

1. SL: thank you. (4)md2,

HT: TAKK MD2

HT: → (1) ^#PEK-du #PEK-jeg ↑↓

MT: ↓#PEK-jeg → ___↑

Bilde: #5a #5b #5c

Bilde 5a

Bilde 5b

Bilde 5c

Utdrag 6, 30:30-30:45:

2. SL: (2) md4,

HT: MD4

HT: → _____ ← ^

MT: → ((skrur av mikrofon)) ←

3. MD4: yeah i agree with md2 and for me as well i feel very

HT: %HA SMÅ # BILDER PEK-jeg%(0.5)Pek-jeg ENIG MD2 PEK-jeg

HT: %((vender kropp og tegnutførelse mot høyre i skjermen))% ^ ((beveger kropp tilbake til midten av skjerm bilde))

4. Analyse

MT:

Bilde: #6

Bilde 6

4. SL: stressed out when im uncertain

HT: HVIS PEK-jeg USIKKER PEK-jeg STRESSE

HT:

MT:

Utdrag 7, 32:20-32:25:

5. SL: thank you. (1) %md5%

HT: MD5

HT:

MT: →%((skrur på sin mikrofon))%

6. SL:

HT:

HT: ^%↑↓%

MT: %((smiler))% ↑↓ ↑↓ ((oversetter til engelsk tale))

I utdraget hentet fra tidspunktet 30:05-30:12 ser vi seminarleder takke for turen til foregående møtedeltaker, og si navnet til en døv møtedeltaker (MD2). Hovedtolk tolker først seminarleders

4. Analyse

ytringer, etterfulgt av at han lener seg fram mot skjermen. Etter en pause hever han øyenbrynene, hvilket er en nonmanuell komponent for spørrende ytringer (Liddell, 2003), og peker på skjermen og deretter seg selv. Dette er eksemplifisert ved bilde 5a og 5b. Når hovedtolken har pekt på seg selv responderer medtolk med å senke hodet og peke på seg selv, mens hun lener seg mot skjermen, slik vist i bilde 5c. Medtolken beholder hodet senket og framoverlent stilling til hovedtolken responderer med et nikk. Deretter hever medtolken sitt hode, skrur på sin mikrofon og tolker døv deltakers ytringer til engelsk talespråk mens hun forblir framoverlent.

Linje 2 viser hva medtolk og hovedtolk gjør når medtolk er ferdig å tolke. Når medtolk har tolket ferdig ytringer fra norsk tegnspråk til engelsk talespråk, skrur hun av mikrofonen. Hovedtolk og medtolk retter seg opp samtidig, hovedtolken hever øyenbrynene og deretter tilbake i nøytral øyenbrynsposisjon. Videre begynner hovedtolken å tolke de talespråklige ytringene, innledningsvis med at seminarleder gir turen til møtedeltaker 4 som er hørende. I linje 3 ser vi møtedeltaker 4 begynne sin ytring med å si seg enig i forrige møtedeltakers ytringer. Samtidig som møtedeltaker 4 snakker, vender hovedtolk seg mot høyre i skjermrommet og sier på norsk tegnspråk at han har små bilder. Dette er illustrert i bildeeksempel 6. Deretter vender hovedtolk kropp og tegnføring tilbake til midten av skjerm bilde, og tolker det som blir sagt på engelsk talespråk til norsk tegnspråk, slik vist i linje 3 og 4. Fram til neste utdrag snakker møtedeltakerne engelsk talespråk, og hovedtolken tolker til norsk tegnspråk.

Fra utdrag 4 fram til utdrag 5 har hovedtolk tolket fra engelsk talespråk til norsk tegnspråk. I linje 5 ser vi seminarleder gi ordet til møtedeltaker 5 (md5), som er døv og tegnspråklig. Medtolken lener deg fram mot skjermen, og samtidig som seminarlederen gir turen til møtedeltaker 5 skrur medtolken på sin mikrofon. Rett etter dette tolker hovedtolken døv deltaker sitt navn. Etter tolkingen av døv møtedeltaker sitt navn, hever hovedtolk øyenbrynene etterfulgt av et nikk. Medtolk smiler simultant med hovedtolkens nikk, og responderer umiddelbart med to nikk vist med bildeeksempel 6 og 7, etterfulgt av at hun tolker det som blir sagt på tegnspråk til engelsk tale.

4.3.1. Samarbeid om reparasjon

Interaksjon handler i stor grad om hvordan deltakerne lykkes i å tolke hverandres hensikter eller intensjoner (Gumperz, 1992). For å klare denne oppgaven holder det ikke å kun følge den

4. Analyse

strukturelle sekvensialiseringen i samtalen. De som inngår i interaksjonen samarbeider om å bygge opp konteksten og dermed skaper de felles betydninger. Dette gjelder også tolkene som inngår som ratifiserte deltakere i interaksjonen, selv om dette samarbeidet kan være mer eller mindre tydelig for de øvrige deltakerne. Samtaledeltakerne er sammen om å bygge opp samtalekonteksten som grunner i strukturelle regler, som sekvensorganisering og turtaking. Deltakerne samarbeider gradvis i den lokale turorganiseringen om å unngå problemer, misforståelser og for å avverge konflikter, dels for å skape en generell konsensus i samtalen. Dette uttrykker seg rent konkret i reparasjonsstrategier som repetisjoner, utfyllinger og spørsmål, samtalestøtte, strategier med formål å bevare ansikt, eller gjennom indirekte språkhandlinger.

Problemkilden oppstår når hovedtolken skal tolke en døv deltaker til engelsk tale slik vist i utdrag 3. Her initierer han en reparasjon ved å ved å peke på skjermen og deretter seg selv. Medtolken responderer med å bekrefte med å peke på seg selv, etterfulgt av å tolke det som blir sagt på tegnspråk. Hovedtolk og medtolk samarbeider her om å tolke ytringene uten å initiere spesifikk reparasjon overfor noen av de øvrige deltakerne. Dette er derimot ikke en permanent reparasjonsløsning, og problemkilden er ikke gjort klart for medtolken. Det er først i utdrag 4 at hovedtolken kommer med en redegjørelse (account) i linje 3 når han sier HA SMÅ BILDER JEG. Hovedtolken tydeliggjør nå problemkilden overfor medtolken. Når hovedtolken har redegjort for problemkilden for ens reparasjonsinitiativ responderer ikke medtolken på ytringen, og det er foreløpig ikke funnet en løsning på problemet.

I linje 5 i utdrag 5 sier møteleder navnet på en døv deltaker. Simultant med at møteleder sier navnet skruer medtolken på sin mikrofon. Deretter tolker hovedtolken navnet på den døve deltakeren. Her bekrefter medtolken at hovedtolkens redegjørelser for problemkilden er forstått ved å initiere en reparasjonsløsning. Forslag til reparasjonsløsning gis av medtolken når hun skruer på mikrofonen sin, og reparasjonsløsningen gjennomføres når hovedtolken bekrefter til medtolken, og hun tolker det som sies på tegnspråk til engelsk talespråk. Denne sekvensen viser at hovedtolkens reparasjonsinitiativ og redegjørelse for problemkilden blir anerkjent av medtolk, og at medtolkens reparasjonsløsning aksepteres av hovedtolk. Dette samarbeidet rundt reparasjon viser kompleksiteten i tolkemediert interaksjon, viser at en situasjon kan innebære flere ulike og simultane samtalekontekster avhengig av hva deltakerne tillegger mening.

5. Konklusjon

5. Konklusjon

Jeg har i denne studien undersøkt det kommunikative samarbeidet mellom hovedtolk og medtolk, presentert gjennom tolkemediert kommunikasjon i en digital workshop arrangert av en norsk utdanningsinstitusjon. Formålet med studien har vært todelt der jeg har søkt å prøve ut ulike transkripsjonsnøkler og transkripsjonsformat som er egnet for å få fram kompleksiteten i situasjonen på tvers av modaliteter, samt å kaste lys over kommunikative vilkår for samarbeid mellom hovedtolk og medtolk i den digitale konteksten. I analysene kom det fram at reparasjoner er sentralt i samarbeidet mellom hovedtolk og medtolk. Med dette som bakteppe har jeg forsøkt å besvare mitt forskningsspørsmål som er: *Hvordan koordinerer hovedtolk og medtolk sitt samarbeid gjennom bruk av reparasjonssekvenser i en digital kontekst?* Jeg vil her diskutere hvilken mulig overføringsverdi funnene kan ha for liknende kommunikative praksiser. Jeg vil også si noe om studiens overføringsverdi til liknende kontekster samt muligheter for videre forskning.

5.1. Funn

I denne studien har jeg først og fremst hatt et metodisk ærend, nemlig å utforske hvilket transkripsjonsformat som kan være hensiktsmessig for å fange den interaksjonelle dynamikken på tvers av et auditivt/vokalt og gestuelt/visuelt språk i en kompleks digital kontekst. Jeg fant lite tidligere forskning å støtte meg på når det gjelder metodisk og analytisk tilnærming til en såpass kompleks interaksjonssituasjon, der elementer som kommunikasjon gjennom en digital plattform, tolking mellom engelsk talespråk og norsk tegnspråk, og den akademiske konteksten utgjør rammene for deltakernes handlingsrom. Til grunn for denne studien er et lyd- og bildeopptak for å kunne gå i dybden på noen få eksempler der jeg kunne prøve ut ulike transkripsjonsnøkler og transkripsjonsformat. Den metodiske framgangsmåten jeg har implementert i denne studien kan bidra til å kaste lys over måter å transkribere et såpass komplekst materiale. Jeg valgte å gjøre transkripsjonen i tre trinn, og et transkripsjonsformat med tre ulike lag. I det første trinnet transkriberte jeg talespråklige ytringer basert på en modifisert versjon av Jeffersons (2004) transkripsjonskonvensjoner. I trinn to transkriberte jeg tegnspråklige ytringer basert på transkripsjonskonvensjon presentert i Skedsmo (2020a). Til sist transkriberte jeg kroppslige bevegelser og posisjoneringer basert på Mondada (2019). Ved å analysere talespråklige ytringer, tegnspråklige ytringer, og kroppslige bevegelser i

5. Konklusjon

sammenheng, kan det kastes lys over hvilke dimensjoner ved interaksjonen som kan knyttes direkte til språklig syntaks, hva som kan beskrives som gestuelle uttrykk, og videre fange ulike nivåer ved samarbeid i samtalen som foregår.

På tvers av materialet fant jeg kun selvinitierte reparasjoner. Blant eksemplene som er utelatt fra analysen fant jeg flere deltakere som er med på reparasjonsløsningene, hovedsakelig i forbindelse med å gi støtte til navnetegn. De hyppige forekomstene av selvinitierte reparasjonsinitiativ og mangelen på andre-initierte reparasjonsinitiativ gjør at det er nærliggende å tolke dette som et uttrykk for begrensninger ved den digitale konteksten. Det er rimelig å anta at andre-initierte reparasjoner i en digital flerspråklig kontekst vil by på kommunikative utfordringer fordi det vil skape en større kompleksitet i interaksjonen. Andre-initiert reparasjon innebærer at andre deltakere signaliserer at noe er uklart, feil eller upassende (Schegloff, 1997), og i tegnspråklige samtaler kan dette signaliseres ved et *freeze-look* (Skedsmo, 2020a), hvilket innebærer at personen som blir snakket til holder et uttrykksløst ansiktsuttrykk med blikket festet på den som har snakket, som videre frembringer en gjentakelse eller annen reparasjon. I en digital tolkesituasjon vil blikkbruk, som interaksjonsmarkør i tegnspråklige samtaler, være mindre framtrædende da interaksjonen kun foregår i todimensjonalt rom. Det er heller ikke sikkert at et freeze-look reparasjonsinitiativ ville blitt oppdaget i en digital kontekst.

Analysen av reparasjonsarbeid tilsier at dette er en kompleks og viktig samarbeidsstrategi i teamtolking. Ifølge Skilbrei (2019) så får forskeren som gjennomfører en observasjonsstudie tilgang til kunnskap som ellers bare er tilgjengelig for dem som inngår i et felt, men idealet er også at forskeren skal være i stand til å se noe deltakerne ikke ser fordi de er for tett på. På denne måten kan man si at nitidig observasjon av samtaler, samt nedtegnelse av disse kan bidra med å synliggjøre sentrale detaljer som praktikerne ikke er seg bevisste. Jeg tror at den hyppige forekomsten av selv-initierte reparasjoner, der kun ett tilfelle kan kategoriseres som et spesifikt reparasjonsinitiativ (se kapittel 4.2.), kombinert med fraværet av andre-initierte reparasjonsinitiativ, kan være et uttrykk for at terskelen for å initiere reparasjoner rettet mot andre deltakere er høyere i en digital akademisk kontekst. Det empiriske bidraget i denne studien kan dermed knyttes til tolkemediert interaksjon i en akademisk og digital kontekst, og funnene kan ha interesse ut over studiet for andre praktikere som tolker i digitale kontekster.

5. Konklusjon

5.2. Overførbarhet

Studien i dette masterprosjektet innebærer undersøkelse av ett case som var veldig godt egnet for mitt formål som var 1) å prøve ut en måte å transkribere det på for å få fram kompleksiteten på en forståelig måte, og 2) å se hvordan reparasjoner kan spille en rolle i konteksten. Studien er først og fremst gjennomført med den hensikt å gi et bidrag til fagfeltet anvendt språkvitenskap. Funnene fra studien kan ikke sies å ha en direkte overføringsverdi til digitale tolkemedierte møter som sådan. Jeg tror allikevel at funnene kan kaste lys over sammenhenger mellom former for samarbeidsstrategier i tolketeam og flerspråklige møter i digital kontekst. Reparasjoner vil være en viktig del av samarbeidet i teamet selv om det digitale konteksten setter begrensninger for hvilke typer reparasjoner som kommer til uttrykk.

Betydningen av reparasjoner kan ha nytteverdi for praktiserende tegnspråktolker som regelmessig tolker i liknende situasjoner ved at de blir seg bevisst både muligheter og begrensninger ved interaksjonen de koordinerer og deltar i. Analysen kaster lys over forbindelseslinjer mellom kommunikasjon på tvers av modaliteter i en digital kontekst på den ene siden, og på den andre siden den rollen reparasjoner kan sies å ha for samarbeidet i tolketeamet.

Måten materialet i studien er transkribert på kan være nyttig for transkripsjon og analyse av liknende interaksjonssituasjoner. I prosessen rundt utviklingen av prosjektet har jeg ikke hatt noe tidligere praksis å ta utgangspunkt i. Jeg har brukt mye tid på å vurdere og forkaste transkripsjonene, og dette har resultert at jeg bygger på tre ulike transkripsjonsnøkler i framstillingen av materialet. Det var tilstrekkelig med ett case hvor jeg kunne gå i dybden i transkripsjon så vel som analyse av reparasjoner. På tvers av materialet fant jeg til sammen 13 forekomster av reparasjoner. Reparasjoner er sentralt i enhver interaksjon, men i teamtolking som foregår i en digital kontekst er det av avgjørende betydning at det forekommer reparasjoner for å forebygge misforståelser. Reparasjoner er en nøkkelstrategi i tolkenes samarbeid ikke bare for å unngå misforståelser, men også for å ivareta relasjoner og progresjon.

5.3. Videre forskning

Jeg har undersøkt ett case der jeg har rettet fokus på hovedtolk og medtolk sine samarbeidsstrategier gjennom reparasjonsarbeid i en akademisk og digital kontekst. Min studie

5. Konklusjon

er dermed snever i sitt nedslagsfelt, og det kunne vært interessant med en oppfølgingsstudie knyttet til andre tematikker når det gjelder samarbeid i liknende kontekster.

Skedsmo (2020, 2020a) har gjort flere studier på reparasjoner i tegnspråklige samtaler. Han viser til et stort antall andreinitierte reparasjonsinitiativer i sitt datamateriale når han har analysert andre-initierte reparasjoner i norske tegnspråklige flerpartssamtaler (Skedsmo, 2020a). Han viser blant annet til freeze-look respons som andre-initiert reparasjonsinitiativ som kommer frem av hans datamateriale. I mitt materiale har jeg bare funnet selvinitierte reparasjonsinitiativ, hvorav kun ett reparasjonsinitiativ er rettet som et eksplisitt reparasjonsinitiativ. En oppfølgingsstudie som inkluderer at andre primærdeltakere analyseres som del av samarbeidet i interaksjonen ville vært interessant. Ved å gjøre opptak av tegnspråklige primærdeltakere sine uttrykk i interaksjonen kunne det kanskje ha fremkommet freeze-look responser som fungerer som andre-initiert reparasjonsinitiativ som aktiv tolk responderer på. Det kan tenkes at det var forekomster av freeze-look i samtalen jeg undersøkte, men for å fange uttrykkene forutsetter det at man har tilgang til opptak av døve primærdeltakere simultant med opptak av tolkene. Videre ville det vært interessant med en oppfølgingsstudie som inkluderer intervjuer med døve primærdeltakere angående hvordan de samarbeider med tolker gjennom digitale plattformer.

6. Litteraturliste

6. Litteraturliste

- Berge, S. S. (2016). Tolkemediert undervisning for tegnspråklige elever i videregående skole: En analyse av undervisningstolkers rollesett.
- Boden, D. (1995). Agendas and arrangements: Everyday negotiations in meetings. In A. Firth (Red.), *The discourse of negotiation. Studies of language in the workplace* (s. 83–99). Oxford, UK: Elsevier Science.
- Broth, M., & Keevallik, L. (2020). Multimodal interaksjonsanalys – Att studera mänskligt samspel. I M. Broth (Red.) & L. Keevallik (Red.) *Multimodal interaktionsanalys*, s. 19–38. Studentlitteratur AB.
- Clark, H. H. (1992). *Arenas of Language Use*. The University of Chicago Press. Chicago.
- Coates, J., & Sutton-Spence, R. (2001). Turn-taking patterns in deaf conversation. *Journal of Sociolinguistics*, 5(4), s. 507–529.
- Coates, J., & Sutton-Spence, R. (2001). Turn-taking patterns in deaf conversation. *Journal of Sociolinguistics*, 5(4), 507-529.
- Crawley, V. L. (2016). *Achieving understanding via interpreter participation in British Sign Language /English Map Task dialogues: an analysis of sequences involving ambiguity and underspecificity in signed and spoken modes*. Ph.d.-avhandling, The University of Leeds, York St John University, Business school. England
- Geertz, C. (1973). *Thick Description: Toward an Interpretive Theory of Culture* 1973.
- Gisholt, T. (1968). *Norges døves landsforbund 50 år: tanker ved et jubileum*. Bergen: Norske Døves Landsforbund.
- Gumperz, J. J. (1992). Contextualization and understanding. *Rethinking context: Language as an interactive phenomenon*, 11, 229-252.
- Hansen, J. P. B. (2020). Video-mediated interpreting: The interactional accomplishment of interpreting in video-mediated environments.

6. Litteraturliste

- Harrington, F. J. (2005). A study of the complex nature of interpreting with deaf students in higher education. I M. Metzger & E. Fleetwood (Red.), *Attitudes, innuendo, and regulators: Challenges of interpretation*, s. 162-187. Washington, DC.: Gallaudet University Press.
- Haualand, H. (2018). En ung profesjon – tolking som offentlig tjeneste. I H. Haualand, A. -L. Nilsson, & E. Raanes (Red.), *Tolking: Språkarbeid og profesjonsutøvelse*, s. 242-258. Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Haualand, H., Nilsson, A. -L., & Raanes, E. (2018). Tolker og tolking – En introduksjon. I H. Haualand, A. -L. Nilsson, & E. Raanes (Red.), *Tolking: Språkarbeid og profesjonsutøvelse*, s. 11-35. Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Heritage, J., & Clayman, S. (2011). *Talk in action: Interactions, identities, and institutions* (Vol. 44). John Wiley & Sons.
- Hoza, J. (2010). Team Interpreting as Collaboration and Interdependence. Alexandria, VA: RID Press.
- Jaworski, A., & Coupland, N. (1999). The discourse reader (2nd ed.). New York: Routledge.
- Jefferson, G. (2004). Glossary of transcript symbols. *Conversation analysis: Studies from the first generation*. Amsterdam: John Benjamins, 13-31.
- Keating, E., Edwards, T., & Mirus, G. (2008). Cybersign and new proximities: Impacts of new communication technologies on space and language. *Journal of Pragmatics*, 40(6), s. 1067-1081.
- Kendon, A. (1986). Some reasons for studying gesture. *Semiotica*, 62(1/2), s. 3-28.
- Kermit, P. S., & Holiman, S. M. (2018). Inclusion in Norwegian higher education: Deaf students' experiences with lecturers, s. 156-166.
- Liddell, S. K. (2003). *Grammar, gesture, and meaning in American Sign Language*. Cambridge University Press.
- Linell, P. (1998). *Approaching dialogue: Talk, interaction and contexts in dialogical perspectives* (Vol. 3). John Benjamins Publishing.
- Linell, P. (2011). *Samtalskulturer: Kommunikativa verksamhetstyper i samhället*. Vol. 1 och 2. Institutionen för kultur och kommunikation, Linköpings universitet.
- Linell, P. (2020). Epilog: Multimodalitet og språk. I M. Broth (Red.) & L. Kevallik (Red.)

6. Litteraturliste

- Multimodal interaktionsanalys*, s. 417-431. Studentlitteratur AB.
- Maljési, A. R., Jansson, G., & Rydell, M. (2020). Gester. I M. Broth (Red.) & L. Keevallik (Red.) *Multimodal interaktionsanalys*, s. 124-140. Studentlitteratur AB.
- Manrique, E. (2016). Other-initiated repair in Argentine Sign Language. *Open Linguistics* 2016; 2: s. 1-34.
- Mather, S. M. (2005). Etnographic research on the use of visually based regulators for teachers and interpreters. I M. Metzger & E. Fleetwood (Red.), *Attitudes, innendo, and regulators: Challenges of interpretation*, s. 136-161. Washington D.C.: Gallaudet University Press.
- Minor, R. F. (2011). *A comparison of deixis in interpreted lectures and signed lectures in ASL: An exploration of the structures of ASL utilized by interpreters and deaf teachers when referring to a visual aid* (s. 12-45). Dissertation, Gallaudet University, Washington D. C.
- Molander, A. & Terum, L. I. (2008). *Profesjonsstudier*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Mondada, L. (2019). *Conventions for multimodal transcription*.
- Napier, J., & Barker, R. (2004). Accessing university education: Perceptions, preferences, and expectations for interpreting by deaf students. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 9(2), s. 228-238.
- Nicodemus, B., & Taylor, M. (2014). Deaf and hearing interpreting team preparation: A study using conversation analysis. *Deaf interpreters at work: International insights*, s. 90-116.
- Norrby, C. (2014). *Samtalsanalys: så gör vi när vi pratar med varandra*. Studentlitteratur AB.
- Olsen, E. T., Skaten, I & Urdal, G. H. S. (2018). Grenseløs tolking – tolking mellom fremmedspråklige døve og norske talespråklige. I H. Haualand, A. -L. Nilsson, & E. Raanes (Red.), *Tolking: Språkarbeid og profesjonsutøvelse*, s. 222-239. Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Powell, D., Hyde, M., & Punch, R. (2014). Inclusion in postsecondary institutions with small numbers of deaf and hard-of-hearing students: Highlights and challenges. *Journal of deaf Studies and deaf Education*, 19(1), s. 126–140.
- Roy, C. B. (2000). *Interpreting as a discourse process*. New York, NY: Oxford University Press.
- Sacks, H., & Schegloff, E. A. (1979). Two preferences in the organization of reference to persons and their interactions. In G. Psathas (Red.), *Everyday language: Studies in ethnomethodology*, s. 15–21. New York: Irvington.

6. Litteraturliste

Sarangi, S. (2018). Communication research ethics and some paradoxes in qualitative inquiry.

Journal of Applied Linguistics and Professional Practice, 12(1), s. 94-121.

Schegloff, E. A. (1997). Practices and actions: Boundary cases of other-initiated repair.

Discourse processes, 23(3), 499-545.

Schegloff, E. A. (1992). In another context. In A. Duranti & C. Goodwin (Red.),

Rethinking context: Language as an interactive phenomenon, s. 191–228.

Schegloff, E. A., Jefferson, G., & Sacks, H. (1977). The preference for self- correction in the

organisation of repair in conversation. *Language*, 53, s. 361–382.

Skaten, I. (2015). Tegnspråktolking, profesjon i diskursiv klem. *Scandinavian Journal of*

Intercultural Theory and Practice, 2(1), s. 1-16.

Skedsmo, K. (2018). Reparasjonsinitiativ i tegnspråklig og tegnspråktolket samtale. I H.

Haualand, A. -L. Nilsson, & E. Raanes (Red.), *Talking: Språkarbeid og profesjonsutøvelse*, s. 96-120. Gyldendal Norsk Forlag AS.

Skedsmo, K. (2020). Other-initiations of repair in Norwegian Sign Language. *Social*

Interaction. Video-Based Studies of Human Sociality, 3(2).

Skedsmo, K. (2020(1)). Multiple Other-Initiations of Repair in Norwegian Sign Language.

Open Linguistics. 6, s. 532–566.

Skilbrei, M.-L. (2019). *Kvalitative metoder. Planlegging, gjennomføring og etisk refleksjon*. S.

109-121. Oslo: Fagbokforlaget.

Vil du delta i forskningsprosjektet

«En studie av tolking i team av digital workshop innen høyere utdanning»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å analysere teamtolking av en digital workshop innen høyere utdanning mellom engelsk talespråk og norsk tegnspråk. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

I forbindelse med masterprosjekt i Språk og kommunikasjon i profesjoner er prosjektets formål å undersøke samarbeid i tolketeam i konteksten tolking av en digital workshop der forelesningsspråket er engelsk talespråk. Dette innebærer å undersøke hvordan teamarbeid utarter seg i en kompleks tolkesituasjon innen høyere utdanning der tolker samarbeider digitalt om tolking mellom engelsk talespråk og norsk tegnspråk. Prosjektet baserer seg på lyd- og videoopptak av tolker i en digital tolkesituasjon, samt et semistrukturert gruppeintervju med tolker.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Institutt for språk og litteratur ved NTNU er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta i prosjektet fordi du er tolk som skal delta i en tolkemediert digital workshop innen høyere utdanning i januar 2021.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at det vil bli tatt lyd- og videoopptak av deg i en digital tolkemediert workshop med varighet på cirka to timer, samt at du deltar på et gruppeintervju der temaet er forberedelse og samarbeid i forbindelse med tolking i team der det også vil bli tatt lyd- og videoopptak. Intervjuet vil ha en varighet på maks 45 minutter.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Det er kun student, Line Pedersen, og veileder, [redacted], som vil ha tilgang til opplysninger om deg. Signert samtykkeskjema og lyd- og videoopptak skal lagres på passordbeskyttet sted som kun student

og veileder har tilgang til. Utdrag fra lyd- og videoopptak vil presenteres i en masteroppgave. Alt bildemateriale blir manipulert og vil ikke vise personidentifiserende trekk ved prosjektdeltakerne. Dialekter blir standardisert i transkripsjon. I den grad navn og stedsopplysninger oppstår vil de anonymiseres.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes, noe som etter planen er mai 2021. Ved prosjektets slutt vil personopplysninger og lyd- og videoopptak slettes permanent.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Institutt for språk og litteratur ved NTNU har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- NTNU ved [REDACTED]
E-post: [REDACTED]
Telefon: [REDACTED]
- Line Pedersen
E-post: lineped@ntnu.no
Telefon: [REDACTED]
- Vårt personvernombud: [REDACTED]
E-post: [REDACTED]
Telefon: [REDACTED]

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

[REDACTED]
(Veileder)

Line Pedersen
(Student)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *En studie av teamtolking mellom engelsk talespråk og norsk tegnspråk i digital workshop*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- at det blir tatt lyd- og videopptak av meg i en digital tolkesituasjon.
- å delta i et gruppeintervju der det blir tatt lyd- og videopptak.

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2: Intervjuguide til digitalt gruppeintervju

Tospråklig mediering:

- Kan du beskrive tolkeprosessen og hvordan du arbeider med å oversette og gjenskape det som sies til og fra et talespråk og norsk tegnspråk?
- Er det ulik fremgangsmåte når du tolker mellom engelsk talespråk og norsk tegnspråk og norsk talespråk og norsk tegnspråk?
- Hvordan arbeider du med tolking av fagterminologi?

Forberedelse:

- Oppdrag som innebærer forelesning eller foredrag: Hvordan forbereder dere dere vanligvis til slike oppdrag?
- I hvilken grad vil du si at forberedelse er viktig for deg, og hva slags type forberedelse er god forberedelse?
- Hva er deres erfaringer med samarbeid med arrangører og foredragsholdere på konferanser o.l.?

Digital tolking:

- Hva er deres erfaring med tolking gjennom skjerm?
- Hvordan er dere vant til å samarbeide i forbindelse med tolkeoppdrag gjennom skjerm?
- Hva vil dere si er de største forskjellen på tolking gjennom skjerm og frammøtetolking?
- Krever det mer eller mindre eller lik kompetanse av tolken for å tolke gjennom skjerm sammenliknet med oppmøteoppdrag?

Samarbeid med tolk og andre parter:

- Hvordan har samarbeidet med arrangøren av denne workshopen vært?
- Hvordan har samarbeidet med foredragsholder tilknyttet denne workshopen vært?
- Hvordan har dere samarbeidet i forbindelse med dette oppdraget?

Forberedelse til dette oppdraget:

- Kan du forklare forberedelsesprosessen fra tildeling av tolkeoppdraget til gjennomførelse av tolkeoppdraget?
- Hvilke avklaringer har dere gjort dere imellom (i forbindelse med oppdraget) som dere tror har påvirket gjennomførelsen av tolkeøkten?
- Har dere forberedt dere mer eller mindre til dette oppdraget enn dere ville gjort til andre liknende ikke- digitale oppdrag?

Vedlegg 3: Transkripsjonsutdrag med oversettelse

2. SL: (2) md4,
OVS: md4
HT: MD4
HT: → _____ ← ^
MT: →((skrur av mikrofon))←

3.MD4: yeah i agree with md2 and for me as well i feel very
OVS: *Jeg er enig med md2. Jeg føler meg også veldig*
HT: %HA SMÅ # BILDER PEK-jeg%(0.5)Pek-jeg ENIG MD2 PEK-jeg
HT: %((vender kropp og tegnutførelse mot høyre i
skjermen))% ^ ((beveger kropp tilbake til midten av
skjerm bilde))
MT:

Bilde: #6

4. SL: stressed out when im uncertain
OVS: *stresset når jeg er usikker.*
HT: HVIS PEK-jeg USIKKER PEK-jeg STRESSE
HT:
MT:

